7 ФЕВ 1992

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

№ 22 (10.271).

1992 йил 31 январь жума

Баҳоси 35 тийин.

МАТБУОТ ЁРДАМГА МУҲТОЖ

ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ЖАМОАЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИГА

МУРОЖААТИ

Мустақил Ўзбекистоннинг вақтли матбуотини ўз гирдобига олган танг вазият сабабли ушбу хат билан сизларга мурожаат этишга мажбур бўлдик.

Қоғоз нархи, босмахона, транспорт, алоқа хизматларига, ижарага олинган биноларга, электр энергияси ва телефон алоқасига тўланадиган ҳақ бир неча бор ортиб кетганлиги, яқин орада ҳайратомуз даражада янада ўсиши кутилаётганлиги, газетаю журналлардаң тушадиган даромадларга катта миқдорда солиқ солинаётганлиги республикада матбуотнинг ҳаёт-мамот масаласини кўндаланг қилиб қўйди. Жорий йил учун нашрларнинг ўтган йили шаклланган, анча қимматлашган обуна баҳосини белгилашда нарх-навонинг эркинлаштирилишини ҳисобга олиб бўлмас эди, аниқроғи шусиз ҳам ҳаддан ташқари кўтарилган обуна баҳосини янада оширишнинг умуман иложи йўқ. Акс ҳолда обуна бўлишдан ёппасига воз кечиш бошланади, ахборот эса инқирозга юз тутади. Нарх-наво эркинлаштирилмасдан илгариёқ кўпгина нашрлар зарар кўриб келаётган экан, энди эса улардан бирортасининг яшаб қолиши амри маҳол.

Назаримизда, ҳуқуқий меъёрлар обуна тўплаш даврида амал қилган шартнома моддаларининг ўзгартирилмаслигини тақозо этади. Негаки, аслини олганда алоқачилар, транспортчилар, обуначилар, журналистлар, қоғоз ва босмахона ашёларини етказиб берувчилар аллақачон шартнома муносабатларига киришганлар. Нарх-наво эркинлаштирилаётган пайтда республика ҳукумати буни махсус равишда қайд қилмоғи лозим эди, аммо афсуски шундай бўлмади.

Кўпгина журналистлар жамоалари, газета ва журналларнинг муассислари иқтисодий фаолиятни авж олдириб юбордилар. Бироқ оёққа туриб олишга улгурганларича йўқ. Шундай экан, газета ва журналлар яқин ойлар ичида ўз фаолиятларини тўхтатишга мажбур бўладилар. Муассислар томонидан ажратиладиган ёрдам пули ҳам қутқариб қололмайди, журналистлар жамоалари муассис ёки ҳаммуассислар ҳисобланган нашрлар ҳақида эса умуман гапирмаса ҳам бўлади.

Рўй берган аҳволдан чиқишнинг фақат битта йўли бор, у ҳам бўлса қоғоз, босмахона ашёлари етказиб бериш нархларининг, кўрсатиладиган хизматларга тўланадиган ҳақларнинг эришилган обуна тиражлари ҳисобидан, шунингдек мавжуд тиражларни тарқатиш ва барча турдаги транспорт воситаларида ташиш хизматлари, ижарага олинган биноларга, бинобарин, нашрларимиз кўрган даромаддан кўп йиллар мобайнида ажратиб келинган катта-катта маблағлар ҳисобига қурилган иморатларга тўланадиган ҳақни оширмаслик учун давлат томонидан шошилинч чора-тадбирлар кўрилмоғи зарур.

Республика ҳукумати, Президентимиз мустақил Ўзбекистонни қарор топтириш, унинг ижтимоий ва сиёсий ҳаётини демократиялаш, маданиятнинг тикланиши учун жуда катта ишларни амалга оширдилар. Кенг қамровли, баҳс-мунозарали фикрлар ва истеъдодларнинг тўла намоён бўлиши учун эркин минбар ҳисобланган республика матбуоти ана шундай воситалар сирасига киради. Вайсақилар ва сиёсатбозлар республикага, унинг Президентига қанчалик тош отмасинлар, мустақиллик йўли ўзгармаслигини бошқалардан кўра биз яхшироқ биламиз.

Ғоят мураккаб, айни пайтда ёрқин истиқбол кўриниб турган бир шароитда салоҳиятли ва халқ ҳаётини ҳаққоний акс эттиришга қодир матбуот яшаб қолишга ҳақли. Йўқ, ўзи учунгина эмас. Унда ўқувчилар кенг оммасининг эҳтиёжи мужассам бўлмоғи шарт. Матбуот мустақиллигимизни мустаҳкамлашда, жамики янги ва илғор нарсаларни тарғиб этишда, бозор муносабатларига ўтилаётган пайтда камчиликларга қарши курашда зўр қуролдир. Матбуот — республика кўзгуси, айни пайтда у Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига, маданийлашган дунёга очилган эшикдир.

Агар Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши, ҳукумати ва Президент эътибор беришмаса, қўллаб-қувватлашмаса, бизнинг ҳозирги шароитда жон сақлаб қолишимиз қийин кечади, журналистлар танг ҳолга тушиб қоладилар, муштарийлар зиён кўрадилар.

Республикада иқтисодий вазият ғоят мураккаб кечаётганлигини жуда яхши англаб турибмиз. Яна шуни ҳам биламизки, бугунги кунда оммавий ахборот воситалари бошдан кечираётган танглик эрта-индин демократия ва ошкораликка, шахс эркинлиги, давлатимиз мустақиллигининг қарор топишига, халқнинг маданиятига, жаҳон жамоатчилиги кўзи ўнгида уларнинг обрўсию қиёфасига ўнглаб бўлмас даражада катта зиён етказади.

Ушбу мурожаатномада таҳририятлар жамоалари ва миллионлаб ўқувчиларнинг фикрларини ифода этар эканмиз, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши, ҳукумати ва Президент яқин кунлар ичида вақтли матбуотни ҳалокатдан қутқариб қолиш чораларини кўрадилар, бу билан ўзларининг демократияга, ошкоралик ғояларига содиқ эканликларини амалда яна бир бор исботлайдилар, Ўзбекистондаги барча халқларнинг хоҳиш-иродасини, интилишларини акс эттириб келаётган матбуотни ўз ҳимоялари остига оладилар, деб ишонамиз.

«Халқ сўзи», «Народное слово», «Правда Востока», «Ўзбекистон адабиёти ва санъати», «Қишлоқ ҳақиқати», «Овози Точик», «Туркистон», «Тонг юлдузи», «Молодёжь Узбекистана», «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда», «Ишонч», «Тошкент оқшоми», «Вечерний Ташкент», «Спорт» ва бошқа газеталар, «Шарқ юлдузи», «Саодат», «Муштум», «Звезда Востока», «Мулоқот», «Гулистон», «Халқ ва демократия», «Гулхан», «Ғунча» ва бошқа журналлар таҳририятларининг жамоалари.

ҚИШЛОВ ҚАНДАЙ ЎТМОҚДА?

ОҚҚЎРҒОН ноҳиясидаги «Коммунизм» жамоа хўжалиги чорвадорлари қишнинг қировли шу кунларида маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, моллар туёғини ошириш борасида сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар. Жамоа бошқаруви чорва молларини қишдан беталофат олиб чиқиш учун чорвадорларга етарли шарт-шароитлар яратиб берган. Сут-товар фермасидаги молларни рацион асосида вақтида озиқлантириш учун озуқа, омухта емлар етарли. Ҳозирги кунда бу ерда 720 бош қорамол парвариш қилинаяпти. Уларга беда пичани, силос, омухта ем, лавлаги рацион асосида бериб борилмоқда. Молларнинг тўлиқ парваришини таъминлаш мақсадида куну-тун навбатчилик ташкил этилган. Фермада ишлаётганлар учун етарли шароитлар яратилган.

— Ўз вақтида кўрилаётган чора-тадбирлар чорва қишловини кўнгилли ўтказишни таъминламоқда, — дейди ферма бош зоотехниги Баҳром Мусалламов. — Чорва маҳсулотлари етиштириш ўтган йили ортиғи билан бажарилган эди. Бу йилги натижаларимиз ҳам салмоқли бўлмоқда.

Бош зоотехникнинг бу гапларида жон бор. Ҳисобчи, чорвачиликда катта тажриба орттирган Қозоқбой ака Хусанов рацион асосида ем-хашак ажратиб берса, Рустам Орзиев, Ибодулла Мирзақулов, Исмоил Аҳмедов каби молбоқарлар молларни озиқлантиришда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Меҳр билан парваришланаётган говмушлардан серқаймоқ сут соғиб олишда Гулбаҳор Эгамназарова, Иқбол Раҳмонова, Қумри Эргашева, Ҳаво Қурбоновалар хизмати катта бўлаяпти. Уларнинг хизмати билан кунига 3 минг литр сут соғиб олиниб, режа ортиғи билан бажарилмоқда.

О. ТЎРАҚУЛОВ.

БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Олий Кенгаши ва ҳукумати номига Тошкент шаҳрида таълим олаётган талабаларнинг ота-оналаридан, жамоат ташкилотларидан, халқ депутатларидан шу йил 16—17 январь кунлари Талабалар шаҳарчасида рўй берган тартибсизликларни, уларнинг ташкилотчиларини қоралаб кўпгина мурожаатлар келмоқда. Уларнинг муаллифлари айрим ўқув даргоҳларида таълим-тарбия ишларининг, Талабалар шаҳарчасида маиший шароитларнинг қониқарсиз аҳволда эканлигини танқидий баҳолашни талаб этмоқдалар.

Ана шуларни ҳисобга олган Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати махсус комиссия (раиси жумҳурият халқ депутати Иброҳим Файзуллаев) тузди.

Мазкур комиссия номига йўлланадиган арзу талаблар, фикру мулоҳазалар, таклифу номалар Тошкент шаҳрининг Мустақиллик майдони, 5-уй (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши биноси), 716-хонада қабул қилинади ёки 39-84-67 рақамли телефон орқали эшитилади ва ёзиб олинади. Барча хулосаларў тавсиялар шу йил 17 январда тузилган республика комиссияси ва Олий ҳамда ўрта махсус таълим вазирлиги муҳокамасига киритилади.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

Ж. БУШНИНГ МИЛЛАТГА МУРОЖААТИ

● АҚШ Президенти Жорж Буш куни кеча бўлиб ўтган Америка конгресси иккала палатасининг қўшма мажлисида «Мамлакат аҳволи ҳақида» деган маъруза билан бутун мамлакат аҳолисига мурожаат қилди.

Ж. Бушнинг навбатдаги мурожаати шу жиҳатдан ҳам муҳимки, у президент сайловлари арафасида янгради. Гап шундаки, Америка халқи кейинги пайтда Бушни ички иқтисодий муаммоларга қараганда, ташқи сиёсатга кўпроқ эътибор беришликда айблай бошлади. Эндиликда сайловчилар Оқ уй хўжайинини алмаштирадими ёҳуд Ж. Бушнинг ўзини иккинчи муддат учун қолдиришни мақбул кўрадими, деган савол муаллақ бўлиб турипти.

Президент ўз маърузасида ички иқтисодий муаммоларни ҳал этишда ҳам катта қатъият ва журъат билан ҳаракат қилиш ниятида эканлигини кўрсатди. Энг, аввало, у асосий эътиборни конгресс аъзоларининг фикрини ўзгартишга қаратди. Чунки, 20 мартга қадар конгресс янги йилга мўлжалланган молиявий бюджетни тасдиқлаши керак.

Аммо, кузатувчиларнинг фикрига қараганда, Бушнинг иқтисодий муаммолар хусусидаги фикрлари унчалик катта таъсирга эга бўлмади. Ташқи сиёсат хусусидаги ниятлар эса йиғилганларда ўзгача ҳис-ҳаяжон уйғотди. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги бўлинадиган каллакларга эга бўлган ер устидаги баллистик ракеталарини йўқотадиган бўлса, Америка Қўшма Штатлари ҳам «Пискипер» тоифасидаги қитъалараро баллистик ракеталарини йўқ қилади, деди Президент. Шунингдек, «Минитмен» ракеталарида жойлаштирилган калламлар сони ҳам озайтирилади. «В-2» стратегик бомбардимончи тайёраларнинг сонини, аввал, 75 тага етказиш мўлжалланган бўлса, «Стель» тоифасидаги радарга қарши технология билан жиҳозланган бундай тайёралар буюртма қилинган 20 нафар атрофида қолади. АҚШ, шунингдек, «Трайдент» сувости кемалари ракеталари учун мўлжалланган мутлақо янги калламлар ишлаб чиқаришни ҳам тўхтатади.

Шундай қилиб, АҚШ ҳарбий дастуридаги қисқартиришлар натижасида 50 миллиард доллар атрофидаги маблағни тежаб қолиш мумкин бўлади. Ж. Буш ўз маърузасида ишлаб чиқариш унумдорлигини ўстириш, хорижий бозорларни кашф этиш, маориф, илмий-тадқиқотлар ҳамда изланишлар учун ажратиладиган маблағни кўпайтириш масалаларига ҳам кенг ўрин берди.

КАНАДА ХАЙРИЯСИ

● КАНАДА мудофаа вазири М. Масс ҳамда ташқи ишлар вазири Б. Макдугалл шу ҳафта ичида Канада томонидан амалга ошириладиган «Шимолий операция»нинг бошланажаклигини хабар қилдилар. Бу операциянинг асосий мақсади собиқ СССР жумҳуриятларига кўплаб дори-дармонлар етказиб беришдан иборатдир. Дори-дармонлар ташишда Канада ҳарбий ҳаво кучларининг битта «Боинг-707» транспорт тайёраси иштирок этади. У бир ҳафта давомида МДҲ жумҳуриятларига 180 тонна юкни элтиб беради. Юк ташишга кетадиган барча харажатлар хайрия ёрдами доирасида Канада ҳукумати томонидан қопланади. Мазкур дори-дармонларни тақсимлаш билан эса Канада Қизил ярим ой жамияти шуғулланади.

ҚОТИЛЛАР ТОПИЛДИ, БИРОҚ...

● МАЪЛУМКИ, ўтган йил май ойида Ҳиндистоннинг машҳур жамоат арбоби, собиқ бош вазири Ражив Ганди ваҳшиёна фитнанинг қурбони бўлган эди. Ҳиндистон Марказий тафтиш бюроси таркибига кирувчи мутахассислар гуруҳи бу фитна бўйича олиб борилган тергов ишларини ниҳоясига етказмоқдалар. «Таймс оф Индиа» рўзномасининг ёзишига қараганда, тергов жуда ишончли маълумотларни қўлга киритди. Унинг фикрича, фитнага доир калаванинг учи мамлакатдан ташқарига чиқиб кетади.

Мавжуд далилларга асосланиб шуни айтиш мумкинки, машъум фитна Р. Ганди ўлдирилишидан қарийб уч ой аввал, тайёрлана бошланган. Унда Шри Ланкада ҳаракат қилаётган «Тамил илам»ни озод этиш арслонлари» деб аталган экстремистик ҳаракатнинг қатор жангарилари фаол иштирок этганлар. Маҳфий тайёргарлик ишлари Мадрас шаҳрида олиб борилган. Тараддуд кўрувчиларга Малайзия ҳамда Сингапурда яшовчи тамил миллатига мансуб кишилар ҳам катта ёрдам кўрсатганлар.

Фитнани амалга ошириш куни етиб келганда ўзини қурбон қилишга рози бўлган аёл — «дхана» (фидойи) ясама бомбани ўз белига боғлаб олиши, сўнгра Р. Ганди билан кўришиш пайтида уни портлатиши лозим бўлган. Терговчилар маълумотларига қараганда, портловчи қурилманинг қисмлари хориждан битталаб, якка-якка ҳолда Мадрасга келтирилган.

Тергов сўнгги босқичга кирди. Яқинда унинг узил-кесил натижалари эълон қилинади.

ИСЁНЧИЛАР РАДДИЯСИ

● САЛЬВАДОР исёнчилари матбуот воситаларида пайдо бўлган — Фарабундо Марти номидаги миллий — озодлик фронти қўмондонлиги тарқатиб юборилди деган хабарни рад этдилар. Матбуот хабарларида чиндан ҳам бу фронт тарқатиб юборилиб, у қандайдир «миллий-сиёсий раҳбарлик»ка айлантирилмоқда, дейилган эди. Фарабундо Марти номидаги миллий-озодлик фронтининг расмий вакили Роберто Каньяс журналистлар ҳузурида сўзга чиқиб, бундай маълумотларнинг ҳақиқатга тўғри келмаслигини айтди. Бош қўмондонликни тарқатиб юбориш масаласи, деди Р. Каньяс, ҳатто, кун тартибига ҳам қўйилмаган эди. Расмий вакилнинг гапларига қараганда, фронт ички сиёсий қўмитаси аъзоларининг баёнотлари мутлақо бузиб кўрсатилганлиги туфайли маъно жиҳатидан нотўғри тушунча ҳосил бўлган.

ОНАНИНГ ДИЛ СЎЗЛАРИ

Тинч уйдан файз аримайди

МАНА, ярим йилдирки, биз мустақил деб эълон қилинган республикада яшаб келмоқдамиз. Республикамиз раҳбарлари айни кунларда халқ билан баҳамжиҳатликда иқтисодиётимизда туб ислоҳотларни амалга ошириш йўлларини излашмоқда.

Ўртоқ И. Каримовнинг Тошкент шаҳар фаоллари билан бўлган учрашувда айтган гаплари халқимизда катта умид уйғотди. Унда республикамиз оғир вазиятдан чиқиб кета олади ва вазият август-сентябрь ойларига бориб барқарорлашади, деб айтилди.

Афсуски, Ўзбекистондаги барқарорлик айрим қора ниятли кишиларга ёқмаяпти. Халқ назаридан қолган аламзадалар турли йўллар билан ҳокимият томон уриниб, халқни чалғитмоқдалар. Лекин биз турли иғволарга учмаслигимиз лозим. Масалан, 16—17 январь кунлари Талабалар шаҳарчасида бўлиб ўтган воқеани олайлик. Айрим талабалар ёшлик қилиб, ёмон ниятли кишиларнинг сўзларига учишди. Ўша кунлари бўлиб ўтган дилхираликни бутун жаҳон эшитди десам муболаға қилмаган бўламан. Хўш, бундан ким манфаат топди. Республикамиз мустақиллигини кўролмаётган ва бизнинг тез орада порлоқ йўлга чиқиб олишимизни сезаётган кимсалар бундан манфаатдордир. Оддий халқ — биз учун турган битгани зиён. Мана, шу бебошликлар натижасида бир бегуноҳ йигит ҳаётдан эрта кўз юмди. Неча-неча ўнлаб кишилар тан жароҳати олишди, моддий зарар етказилди.

Шу ўринда мен талабаларга дилимдаги гапни айтмоқчиман. Ҳозирги пайтда ҳеч бир инсон очидан ўлмайди. Биз бугунги иқтисодий ночорлик шароитида имкони борича босиқлик билан иш юритишимиз керак. Акс ҳолда юқоридаги воқеа яна такрорланиб, қалблар жароҳатланиши мумкин.

Тўғри, бозор иқтисодиётига ўтиш, нархларни эркинлаштириш мажбурий жараёндир. Йўқса, республикамиз бундан кейин яна ҳам иқтисодий тангликка учраши ҳеч гап эмас. Шундай экан, ҳаммамиз қатъият кўрсатайлик. Маълум бир вақтгача бу қийинчиликка чидамасак бўлмайди. Ахир шу давргача не-не қийинчиликларни ўз бошимиздан кечирмаганмиз.

Юқорида айтиб ўтганимдек, республикамиз раҳбарлари иқтисодий вазиятни барқарорлаштириш учун муҳлат сўрашаётган экан, майли, яна озгина сабр қилайлик. Мени бу гапларимдан айримлар сабр-тоқатнинг ҳам чегараси бўлади-да, деб эътироз билдиришлари мумкин. Тўғри, биз етмиш йилдан зиёд марказнинг буйруғи асосида ишлаб, яшаб келдик. Шундоқ ҳам халқимизнинг аҳду-паймонаси тўлган. Лекин эндиликда биз озод республикамиз. Энди биз тўғри йўлдан кетаётганлигимизга мутлақо ишонаман. Бинобарин ҳаммамиз яна бир бор сабр-қаноат намунасини кўрсатайлик. Бир кун жанжал бўлган уйдан қирқ кун барака кетади, деб бежиз айтмаган халқимиз. Шундай экан, ҳар биримиз бунга амал қилайлик.

Адолат РЎЗМАТОВА,
Бекобод районидаги Ленин номли жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи.

ЎЗИМИЗГА ТАЛАБЧАН, ТАЛАБАГА ҒАМХЎР БЎЛАЙЛИК

Кўнглимдаги бор гапни очиқ-ойдин айтақолай. Тошкент Давлат аграр дорилфунунида талабаларга кўрсатилаётган ғамхўрлик биз учун кеча ёки бир йил аввал режалаштирилган тадбирлар эмас. Институт дорилфунунга айлантирилгунга қадар ҳам бу ерда бўлажак мутахассисларни малакали тайёрлаш, уларнинг яхши яшашлари, пухта билим олишлари учун шарт-шароитлар яратиб бериш ҳамиша эътиборимизда бўлиб келди. Шундан бўлса керак, собиқ иттифоқнинг турли республикаларидан, чет эллардан келган меҳмонлар бу ерда билим олаётганларнинг ётоқхона билан юз фоиз таъминланганликлари, бой кутубхона, моддий базаси мустаҳкам лабораториялар, уч минг ўринли ошхоналар, поликлиника, дорихона, «тез ёрдам» станцияси, озиқ-овқат ва саноат моллари магазинлари, профилакторий, спорт комплекси, маиший хизмат кўрсатиш уйи, ҳаммом, сауналарни кўриб «митти шаҳарчангизда талабалар учун ҳамма нарса муҳайё экан» деган фикрларини бир неча бор баён этишган.

Мен бу мулоҳазаларни ўз хизматимизни кўз-кўз қилиш, ёки дорилфунун жамоаси ишини мақташ учун келтираётганим йўқ. Гапларим замирида оддий маъно бор. У ҳам бўлса: талабаларга ғамхўрлик мавсумий иш эмас, у кундалик, доимий ишдир демоқчиман. Зероки, ҳар бир ўқув даргоҳини катта хонадон десак, талабалар ана шу улкан оиланинг фарзандлари, ўқитувчилар эса ота ўрнида ота, она ўрнида оналаридир.

Биз дорилфунуннинг барча куллиётларида билим олиб келаётган ёшларга худди шундай муносабатда бўлишга интилдик ва интиляпмиз. Бу борада ўқув даргоҳимиздаги ходимлар касаба уюшмаси, талабалар касаба уюшмаси анча изчил ишладилар, деб бемалол айта оламан.

Лекин бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида бу яратилган қулайликларнинг етарли эмаслигини олдиндан ҳис этдик. Шуни ҳисобга олиб, биринчи навбатда Тошкент вилояти ҳудудида жойлашганлигимиз туфайли вилоят матлубот жамияти билан шартнома тузиб олдик. Шу тариқа етти ойдирки, дорилфунунда Ботир Раимов директорлик қилаётган «Талаба» бирлашмаси ташкил этилди. Эндиликда бу бирлашма ўқиётган ёшларни талон бўйича озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак, пойабзал билан таъминлашни ўз зиммасига олган. Ректор ёрдамчиси Абдуҳаким Алимов эса бу ишни мунтазам назорат қилиб келмоқда.

Талабаларни ижтимоий ҳимоя қилишнинг Президентимиз Ислом Каримов фармонлари билан боғлиқ қисмини амалга оширишда биз дорилфунун молия-режа бўлими, бухгалтерия ходимлари олдига аниқ вазифалар қўйдик. Улар ходимлар ойликларини, талабалар стипендияларини оширишга боғлиқ ҳужжатларни тез тайёрладилар. Натижада оширилган ойлик ва стипендиялар, купонлар ўз вақтида берилди.

Гап талабаларни ижтимоий ҳимоя қилиш ҳақида борар экан, бу борада сал кенгроқ тўхталмоқчиман. Дорилфунунда энг кам стипендия 265 сўм, энг кўп стипендия эса 460 сўм бўлиб қолди. Бундан ташқари уларга ҳар кунги овқатлари учун яна қўшимча 5 сўмдан пул ажратилди. Бу маблағ талабаларга стипендия олаётганларида алоҳида ведомост билан берилади. Эндиликда ошхоналарда талабалар овқат пулининг 50 фоизини тўлаётганликлари ҳам улар учун яратилган оқилона қулайликдир. Бундан ташқари, деярли ҳар йили 200—250 талаба касаба уюшма қарорига биноан пархез таомларни бепул истеъмол қилиш имкониятига ҳам эга бўлмоқда.

Биз ижтимоий ҳимоя қилишда муаммоларга ҳам дуч келмоқдамиз. Юқорида таъкидлаганимдек, қишлоқ ҳудудида жойлашганлигимиз учун гўшт танқислиги жиддий сезилаётир. Яна бир мушкуллик, дорилфунун ёрдамчи хўжалигида етиштирилган маҳсулотларнинг аксарият қисми давлатга топширилиши муносабати билан ундан жамоамизни етарли баҳраманд қилолмаётганлигимиздадир. Биз бу муаммолар юзасидан вилоят ижроия комитетига мурожаат этганмиз. Ўйлаймизки, бу масалалар жадалроқ ҳал қилинади.

Ўқитувчиларни ижтимоий ҳимоя қилишда ҳам анчагина қийинчиликлар бор. Бу борада Тошкент вилоят ижроия комитети биргаликдаги боғдорчиликни ривожлантириш учун беш гектар ер ажратиб берганлигидан мамнунмиз, албатта. Айни пайтда Тошкент шаҳар ижроия комитети дорилфунун ходимларига уй-жой қуриш учун ер ажратиб беришга шошилмаётгани бизни ташвишлантираяпти.

Ҳозир ҳар бир ўқитувчи, ҳар бир олим ўзига, ўзи таълим-тарбия бераётган ёшларга талабчан ҳам бўлиши керак. Зероки, биз бугунги кунда мустақил Ўзбекистонимиз учун жуда асқотадиган эртанги кун мутахассисларини тайёрлаётганлигимизни унутмайлик.

Э. ШАЙХОВ,
Тошкент давлат аграр дорилфунуни ректори, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг академиги, Ўзбекистон халқ депутати.

«Тошкент ҳақиқати» муштарийларига!

Бозор иқтисодиёти шароитида энг қимматлашган нарса нима, деб сўрашса биз, журналистлар ўйламасдан қоғоз деб жавоб берардик. Сабаби эса оддий ҳисоб-китобда. Ҳозир нима харид қилсангиз дарров «турғунлик даври»даги нархга солиштирасиз. Ўша пайтда 2 сўмлик гўшт ҳозир 30 сўм (15 баравар), 3 сўмлик сариёғ 60 сўм (20 баравар), 10 минг сўмлиқ «Жигули» автомашинаси 166 минг сўм (салкам 17 баравар). Ўша пайтда тоннаси 250 сўм турадиган қоғознинг нархи эса ҳозирги кунга келиб 20 минг сўмга етди (80 баравар!).

Бундан бир ой илгари эса бир тонна қоғозни 12 минг сўм деб туришган эди. Эртага биржаларда у неча сўмгача (яхши ҳам валюта сўрашмаяпти) кўтарилади — номаълум. Биз бўёқлар ва босмахонада ишлатилувчи бошқа анжомларнинг (40—50 баравар), автотранспортда ташиш ва почта хизматлари (4,7 марта), бино ижараси, кундалик маҳсулотларга нарх ошаётганлиги ҳақида алоҳида тўхталаётганимиз йўқ. Ана шуларнинг ҳаммасини инобатга олганда рўзномалар нархи ҳам 100 баравар ошиши мумкин эди.

Бироқ биз у йўлдан бормадик. Чунки биз муштарийларга — муштарийлар эса бизга зарур эканлигини яхши ҳис қиламиз. Таъсисчилар билан келишиб зарарига бўлса ҳам ишлай бошладик. Авваллари 3 тийин бўлган рўзномамиз 35 тийинга кўтарилди, холос. Бу ҳам сотувга чиқарилаётгани. Бир йилга обуна бўлганлар эса деярли икки ҳисса ютди. Ана шунинг учун ҳам биз обуна мавсуми пайтида обуна бўлишга шошилинг, деб огоҳлантирган эдик. Обуначи бир йилга пул тўлаб қўйганидан кейин нима бўлишидан қатъий назар рўзномани олишга ҳақли эди. Обуна бўлмаганлар эса...

Азиз муштарийлар! «Тошкент ҳақиқати»нинг таннархи бир неча баравар қимматлашиб кетгани, бу эса кўрилаётган зарар миллионлаб сўмга етишини ҳисобга олиб чакана савдога чиқарилаётган рўзноманинг бир нусхасини 60 тийин ҳажмида белгилашга мажбур бўлдик. Лекин ўтган йили обунани расмийлаштирган муштарийлар «Тошкент ҳақиқати»ни эски нархда (бир нусхасини 10 тийиндан) олаверадилар.

Агар шу кунларда обуна бўлсангиз 1 мартдан бошлаб рўзномани уйингизга элтиб беришади. Бундай вазиятда рўзнома сизга арзонга тушади. Мабодо дўкондан 60 тийинга олишни афзал кўрсангиз, бунинг учун йил давомида 127 сўм 20 тийин сарфлайсиз.

Рўзномалар сотувга жуда кам миқдорда чиқарилаётганини яна бир марта эслатиб ўтмоқчимиз. Хулосани эса ўзингиз чиқаринг. Бугунги гап эртангисига тўғри келмаётган замонда кўп ўйлаш учун фурсат берилмайди. Обуна бўлишга шошилинг!

РЎЗНОМА ТАҲРИРИЯТИ.

● *Демократияни ўрганамиз*

ХДП ҲАҚИДА... КОММУНИСТ ФИКРИ

Жумҳуриятда янгиланган сиёсий ташкилот — Ўзбекистон Халқ демократик партияси ўз фаолиятини кенгайтириб боряпти. Низом ва Ҳаракат дастурларида ўзини Коммунистик партиянинг вориси деб атаган Халқ демократик партияси истиқболи келажакда нималарга боғлиқ? Қандай қилиб уни жумҳурият меҳнаткаш оммасининг дилдан эътиқод қиладиган таянч — сиёсий ташкилотига айлантириш мумкин? Бу ҳақда кўпгина раҳбарлар минбарларда, оммавий ахборот воситалари орқали ўз фикрларини билдирганлар, партия мақсадлари ва режалари ҳақида кўп гапирганлар. Лекин оддий фуқаролар, кекса партия аъзолари бу борада қандай фикрдалар? Янги партияни собиқ коммунистлар қандай қабул қилишяпти? Ушбу саволларга жавоб олиш мақсадида Қуйи Чирчиқ ноҳиясидаги «Огонёк» шўро хўжалиги — заводида истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши ва меҳнат фахрийси, жумҳурият халқ маорифи аълочиси, имтиёзли пенсионер Айдархон Турунтоев билан суҳбатлашдик.

— Айдархон ака, сизнинг ҳаётингиз ноҳия ва унда узоқ даврлар давомида ҳукмронлик қилиб келган Коммунистик партия ташкилоти фаолияти билан бевосита боғлиқ. Чунки сиз қарийб ярим аср давомида КПСС сафида бўлдингиз, унинг топшириғи билан турли лавозимларда ишладингиз. Кези келганда шу партиянинг айрим раҳбарлари «шарофати» билан ноҳақ жазолар ҳам олдингиз. Кейин эса мамлакатда Коммунистик партия тарқатиб юборилди. Кўппартиявийлик даври бошланди. Бу жараёнлар ҳақида қандай фикрдасиз?

— Мен учун Коммунистик партия, унинг ғоя ва маслаклари, асосчилари то умримнинг охиригача муқаддасдир. Шунинг учун ҳам унинг сафида қолишга қарор қилганман. Кўппартиявийлик даври ҳақида шундай фикрдаман: давр талаби шундай экан, фаолият кўрсатаверишсин. Лекин бир оилада бир ота, бир она бўлгани яхши, биз кексаларга. Чунки халқда «Қўйчивон кўп бўлса, қўй харом ўлади», деган гап бор.

— Демак Халқ демократик партияси сафига ўтмадингиз. Унинг мақсадларига қўшиласизми?

— Ҳа, ўтмадим. Лекин унга ҳайрихоҳман.

— Хабарингиз бор, 1991 йил 13 ноябрь куни ноҳия партия Кенгаши таъсис конференциясининг иккинчи босқичи бўлиб, унда Ўзбекистон Халқ демократик партияси ноҳия Кенгашининг котиблари сайланди. Хўжаликлар ва йирик ташкилотларда ҳозир 40 та бошланғич ташкилот фаолият кўрсатаяпти. Сиз ана шу партия ташкилотлари раҳбарлари хусусида нималар дея оласиз?

— Бу жуда муҳим масала. Менимча, янги партиянинг таркибида асосан ёшлар бўлиши керак. Чунки аксарият ташаббус, партиянинг келажаги ҳақида қайғуриш каби фазилатлар асосан ёшлардан чиқади. Буни мен ўзим босиб ўтган ҳаёт йўлимдан келиб чиқиб айтяпман. Комсомолнинг янги тузум учун жонини фидо қилганлар, Улуғ Ватан урушининг асосий қаҳрамонлари ҳам ёшлар эди.

— Кечирасиз, янги партия таркибига кирувчилар ичида катта ҳаёт йўлини босиб ўтган кекса авлод вакиллари ҳам ноҳиямизда анчагина-ку?

— Тўғри. Шунча бой ҳаётий тажрибаси билан ХДП сафига ўтган бундай кишиларни эъзозлаш керак. Ҳар жабҳада, яъни янги партиянинг халқ ўртасида муқим яшаб қолишини обрў-эътиборини ошириш, сафларини кенгайтириш борасида уларнинг қимматли маслаҳатларини олиш лозим. Аммо илгари Коммунистик партия сафларидан порахўрлиги, бюрократлиги, маънавий бузуқлиги, миллатчилиги ёки бошқа нопок ҳислатлари учун ҳақли равишда ҳайдалган кимсалар бу партия сафида ўрин бўлмаслиги керак. Яқинда бир бошланғич партия ташкилотида ана шундай ҳолни учратдим. Мен юқорида санаб ўтган камчиликлардан бири туфайли қачонлардир КПСС сафидан ўчирилган, бугунги кунда янги партия сафига кирмоқчи бўлаётган ўша кишининг юзига дилимдагиларни дангал айтдим. Янги партияга аъзо керак деб, ҳар қандай кишини сафларга қабул қилавериш керак эмас.

— Хўжалигингиздан янги партияга кираётганлар кўпми? Бу ҳақда қизиқиб кўрдингизми?

— Ҳа, лекин ёшлар ўртасида бошланғич партия ташкилоти кенгроқ фаолият олиб бориш лозим. Фақат бизнинг хўжаликда эмас, балки ҳамма жойда янги партия ходимлари кишилар ўртасида ташвиқот-тарғибот ишларини олиб боришлари лозим. Ҳақиқий ишчи, дала меҳнаткашлари партия ходимлари маслаҳатига муҳтож бўладилар.

— Сизга маълумки, янги партия қўлида ҳукмронлик, ҳокимият йўқ. Бундай шароитда уни қандай қилиб сақлаб қолиш мумкин?

— Бу борада аввало янги партиянинг ҳар бир аъзосида юксак эътиқод бўлиши керак. Партия раҳбарлари ҳамма жиҳатлари — ҳалоллиги, маънавий поклиги, инсонпарварлиги, ғоявий-сиёсий пишиқлиги билан одамларга намуна бўлсин. Партия ташкилотларини шўро, касаба уюшмалари, хўжалик, корхона, муассаса раҳбарлари ҳамкорликда ҳам моддий, ҳам маънавий қўллаб-қувватлашлари, жумҳурият олдида турган вазифаларни ҳал этишга ҳамкор, ҳамфикрликда иш юритишлари лозим. Бу борада бошланғич партия ташкилотларига тушган аъзолик бадалининг 75—80 фоизини шу ташкилотда қолдириш жуда муҳимдир. Партия ташкилотчилари бозор иқтисодиёти шароитларидан келиб чиқиб, ноҳия партия ташкилоти иқтисодий барқарорлигини таъминлаш чора-тадбирларини кўрсалар янада маъқул бўларди.

— Айдархон ака, суҳбатимиз ўртасида ХДПнинг келажаги ёшлар қўлида дедингиз...

— Ҳа, худди шундай. Янги партиянинг раҳбарлари ҳам, аъзолари ҳам беғубор, ҳалол ёшлардан бўлсин. Бундан ташқари унинг таркиби турли миллат вакилларидан ташкил топсин. У миллий партия бўлиб қолмасин. Энг муҳими — халқчил бўлсин. Шундагина жамиятимизда бу партиянинг алоҳида ўрни бўлади.

Айдархон Турунтоевнинг сўзларини эшитиб ўйланиб қолдим. У ўзи Компартияга содиқ қолган бўлса-да, янги тузилган ХДПга ишонч билдиряпти, у ҳақда куйиняпти, партия сафига «нолойиқ»лар кириб қолишидан ташвишланяпти. «Қўйчивон кўп бўлса...» нақлига амал қилса-да, янги партиялар фаолиятини қизиқиш билан кузатиб боряпти. У баъзи коммунистлар каби «Қани кўрайлик-чи, сенларнинг ҳолинг не кечаркан?» деб қарамай, ўзининг бор билимини «янгилар» учун бағишлаб, маслаҳатларини аямаяпти. Менимча, бундай кишиларнинг холис фикрларига амал қилсак, хато қилмаймиз.

Суҳбатдош Санджон МУСТАФОЕВ.

КЎМАКДОШ

БОЗОР иқтисодиёти шароитида кичик корхоналарни ташкил этишга катта эътибор берилмоқда. Шунинг учун ҳам уларнинг сони муттасил кўпайиб боряпти. Бу корхоналарнинг афзалликлари шундаки, улар бозорнинг талаб ва эҳтиёжларига қараб, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турларини тез ўзгартириш ва бу билан серталаб маҳсулотлар бозорини тўлдиришга ёрдам берадилар. Шундай кичик корхоналар ҳам ташкил этилмоқдаки, улар турли ишлаб чиқаришларнинг эҳтиёжлари учун зарур бўлган майда асбоб-ускуналар ва анжомлар тайёрлашни ўзлаштиришяпти. «Геокотест» кичик корхонаси ҳам шундайлардан ҳисобланади.

«Ўзбекгидрогеология» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Гидрогеотехника» махсус конструкторлик бюроси фаолиятида пировард босқич ҳисобланувчи бу корхонани тузишдан мақсад гидрогеологлар учун зарур бўлган кичик мосламаларни тез ишлаб чиқиш ва қисқа муддатларда тайёрлашни йўлга қўйишга қаратилган.

— Бизнинг корхонамиз, — дейди «Геокотест» директори Асқар Фаттоҳович Назаров, — турли хил гидрогеологик тадқиқотлар ва ишларни ўтказиш, ерости сувларининг экологик ҳолатини назорат қилиш ва хавфли тоғ сурилишлари жараёнлари механизмини ўрганишга мўлжалланган анжомлар ва техникавий воситаларни ишлаб чиқаришга ихтисослашган. Ҳозирги вақтда тоғ сурилишларининг сабабларини чуқур ўрганиш ва бундай жараёнларнинг бўлишини олдиндан билишнинг аҳамияти ниҳоятда катта эканлиги ҳақида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади.

Кичик корхона жамоаси дастлабки маҳсулотларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Ҳозир бу ерда ПРУ-1М маркали мослама тайёрланмоқда. Унинг ёрдамида қудуқлардаги ерости сувларининг сатҳи, шунингдек ундан олинган намунанинг таркибий қисми ўрганилади. Унинг ёрдамида 20 метргача чуқурликдаги сув сатҳини аниқлаш мумкин. Ҳозирги кунларда бу анжом геология тармоғи ҳамда жумҳурият сув хўжалиги вазирлиги ташкилотларида кенг фойдаланилмоқда.

Ўзбекистонда ерости сувларини олиш учун ўн минглаб қудуқлар қазилган. Бу мосламага талаб ниҳоятда катта. Шунинг учун уларни кўплаб ишлаб чиқариш давом эттирилади. Ҳозиргача корхонада мингдан ортиқ шундай мослама тайёрланди. Бунинг натижасида мўмайгина даромад ҳам қилинди. Жамоа эса истиқбол ҳақида қайғурмоқда. Янги мосламаларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш йўлида изланиш олиб бормоқда.

Корхонада узунлиги 50 ва 100 метрли сатҳ ўлчаш мосламаларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилиш арафасида. Бундай техникавий воситаларнинг олдингиларига қараганда қатор афзалликлари бор. Ўлчаш лентаси янги материалдан тайёрланган. Унинг асосини лафсан ташкил этади. Лафсан материали орасига сигнал ўтказувчи элементлар жойлаштирилди. У сувнинг сатҳига тегиши билан дарров юқорига хабар беради.

КИЧИК КОРХОНАЛАР ФАОЛИЯТИДАН

Шуниси диққатга сазоворки, бундай воситалар ўзининг техникавий ва фойдаланиш тавсифлари жиҳатидан шу вақтгача фойдаланиб келинган ва Ватанимизда ишлаб чиқарилганларига нисбатан қатор афзалликларга эга. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу маҳсулотга буюртмалар келмоқда. 500 та ишлаб чиқариш учун буюртма олдик.

— Яна бир янгиликка қўл ураяпмиз, — дейди директор. — У ҳам бўлса КСН-90 асбоблар воситалар йиғмасидир. Унинг бир қанча қисмлари бор. Унинг ёрдамида ерости сувларининг нефть маҳсулотлари билан ифлосланишини назорат қилиш, эримаган нефть маҳсулотлари ҳажмини ва табиатга етказилган экологик зарар миқдорини аниқ билиш мумкин. Бу мослама фойдаланиш учун махсус тайёргарликни талаб қилмайди ва унинг овоз берувчи қисми ёрдамида ифлосланган жойнинг чегараларини тўғри белгилаш мумкин бўлади.

Лекин жамоа бу муҳим маҳсулотга буюртма йўқлигидан ҳақли равишда нолимоқда. Ҳозиргача фақатгина 30 тага яқин буюртма тушди. Амалда кўпроқ тайёрлаш имкони бор. Қанча буюртма бўлса ҳаммаси тайёрланади. Чунки у муҳим мақсад — экологик аҳволни билиш учун фойдаланилади. Наҳотки корхоналар ва ташкилотлар ундан фойдаланишга қизиқишмаса.

Кичик корхона жамоаси фаолиятининг бошқа йўналишлари ҳам бор. Ҳозир бу ерда суриладиган тоғ районларида жисмларнинг аралашиши устидан назорат қилувчи қурилмалар ва анжомларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш билан шуғулланилмоқда. Улар табиий жараёнларни ўрганишда жуда қўл келади. Ҳозирнинг ўзидаёқ шу турдаги дастлабки қурилма ишлаб чиқарилди. У ПВГ-1 маркали бўлиб, жисмларнинг тик ва ётиқ аралашишини айрим-айрим назорат қилиш имконини беради. Бу билан чуқурликдаги қатламлар жойи ўзгариши механизми тўғрисида тўла ва аниқ маълумот олиш мумкин бўлади.

Кичик корхона жамоаси қўлидан чиқаётган ва кўпроқ экологик муаммолар билан боғлиқ бўлган ишларда қўлланиладиган бундай мосламалар шулар билан чекланмайди. Бу ерда ўн турга яқин перфораторлар, тупроқ юттичлар ҳамда фильтр ўлчагичлар ҳам ишлаб чиқарилмоқда. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Ҳа, кичик корхона жамоаси жуда фойдали ва зарур иш қилаётганлигини алоҳида таъкидлаш лозим. Жамоанинг ана шу олижаноб мақсад йўлидаги фаолиятида янги-янги муваффақиятлар ёр бўлишига астойдил тилакдош эканлигимизни изҳор қиламиз.

Н. ИВАШКЕВИЧ,
республика Давлат геология қўмитаси ходими.

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

КЕНГАШ ЯҚИН

7—8 ФЕВРАЛЬ кунлари Москвада МДҲга аъзо давлатлар ҳукуматлари бошлиқларининг кенгашини ўтказиш мўлжалланмоқда. МДҲга аъзо давлатлар билан иқтисодий ҳамкорлик бўйича Россия давлат қўмитаси раиси В. Машиц ана шу ҳақда хабар қилди.

УЙҒУРЛАРНИНГ ТАЪСИС ҚУРУЛТОЙИ

ҚОЗОҒИСТОН ва Ўрта Осиё жумҳуриятларида яшовчи уйғурлар ўзларининг биринчи таъсис қурултойига тўпландилар. Олмаота шаҳрида бўлиб ўтган бу анжуманда давлатлараро уюшма тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Бу уюшманинг асосий мақсади уйғур халқининг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишдан иборатдир.

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАНИ КЕНГАЙТИРИШ УЧУН

ПРЕЗИДЕНТ С. Ниёзов чиқарган қарор билан Туркманистон ҳудудида ташқи иқтисодий фаолиятни давлат йўли билан тартибга солиш чоралари белгиланди. Қабул қилинган қарор мулкчилик шаклларидан қатъий назар корхоналар, бирлашмалар, ишлаб чиқариш кооперативлари ва бошқа ташкилотлар учун ташқи иқтисодий фаолият, шу жумладан воситачилик ва айрибош қилиш ишлари учун кенг имкониятлар очиб беради.

КОММУНИСТЛАРГА ДАЪВАТ

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ шаҳрида «Коммунистлар фуқаролар ҳуқуқлари учун» ижтимоий-сиёсий ҳаракатининг конференцияси бўлди. Унда КПСС аъзолари ва Россия Коммунистик партияларига мурожаат қабул қилинди. Ҳозирги вақтда демократия ҳимоячиси қилиб ўзини кўрсатаётган партократиянинг сотқинлиги барча соф виждонли, тушунган фуқаролар учун аёндир, дейилади ҳужжатда. Ана шундай кишилар олдида биз ўзимизни оқлашимиз ва қонунсизликлар олдида бош эгмасликка қодирлигимизни исботлашимиз керак. Ҳалол коммунистлардан ҳеч бири партиянинг ҳокимиятга танҳо эгалик қилиш учун унинг оқланишини назарда тутмайди, биз мамлакатни, буюк давлатни барбод қилиб, бош-бошдоқлик, шармандалик ва таҳқирланиш даражасига олиб келган Горбачев ва партиянинг бошқа раҳбарлари устидан биринчи галда партиявий судни амалга оширишимиз учун КПССни қонуний асосларда тиклашимиз керак, дейилади ҳужжатда. Барча минтақаларда КПСС ва РСФСР Компартияси фаолиятини тўхтатиш тўғрисидаги президент фармонини бекор қилиш талаби билан Б. Ельцинга, Россия Олий Кенгашига ва Конституциявий судга мурожаатнома остига имзо тўплаш таклиф қилинди.

ПРЕЗИДЕНТ ҚАЕРДА?

29 ЯНВАРДА Грузия пойтахтида Ҳарбий Кенгаш ва республика вақтли ҳукумати жойлашган Вазирлар Маҳкамаси биноси олдида Звиад Гамсахурдиа тарафдорлари митинги бўлиб ўтди. Чоғроқ майдонга йиғилган 1,5 мингга яқин киши фавқулодда ҳолатни бекор қилиш ва инсон ҳуқуқларига риоя этишни талаб қилдилар. Бироқ расмий маъмурлар митингга ҳеч қандай эътибор қилмадилар.

Грузия президенти ҳозир қаердалиги номаълум. Чечен — республикаси президенти Жохар Дудаевнинг матбуот хизмати ва хавфсизлик хизмати Гамсахурдиа қаерда турганлиги тўғрисида бирон-бир маълумот беришдан бош тортмоқда.

КИНОФЕСТИВАЛЬ ОЛДИДАН

МАМЛАКАТДА ишлаб чиқарилган фильмларнинг «Кинотавр-92» фестивали Сочи шаҳрида ўтказилади. Кинокўрикда иккита йўналишда танлов ўтказиш мўлжалланмоқда. Уларнинг бири «Алоҳида одамлар учун фильмлар» (энг сара ҳисобланадиган асарлар) ва иккинчиси «Ҳамма учун кино» (томошабоп асарлар) номи билан ўтказилади. Энг яхши асарларнинг муаллифлари эркин муомаладаги валютада мукофотлар оладилар. Шунингдек фильмларни пул билан таъминлаган продюсерлар учун ҳам мукофотлар назарда тутилган.

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

ДАВЛАТ ТИЛИ ҲАҚИДАГИ ҚОНУН ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

«ДИЛИНГДА ГАР МУҲАББАТ ЙЎҚ...»

ОҚҚЎРҒОН — нақадар жозибали, миллий, қолаверса тарихий ном. Ўша ерлик қарияларнинг ҳикоя қилишларича, Оққўрғон — дўнгликда жойлашган қуббалик, айланма қалин девор билан ўралган ростмана қўрғон бўлган. Унинг девори ҳар доим оқ рангда ялтираб, бутун узоқ-яқин элларни лол қолдирган. Бунинг сирини фақатгина қадим усталаргина билишган. Улар оқил ва доно, меҳнаткаш инсонлар бўлиб, бирор нарсани қуришганда, узоқни ўйлаб, ўзига хос томонларини ҳисобга олиб, барпо этишган. Тупроғида ота-боболар хоки-туроби ётган, муқаддас Оққўрғон бугун қандай қиёфада? Йўқ, мен унинг қурилишларига, меъморий биноларига, шаҳарнинг кўркига баҳо бермоқчи эмасман. Мана шу Оққўрғон тарихи ҳақида ҳикоя қилган қариялардан бири «ҳозирчи эҳ-ҳе, қанчадан-қанча маънавий йўқотишлар бўлди» дея афсусландилар.

Ҳа, отахоннинг гапида жон бор. Ҳақиқатда ҳам маънавий туриш-турмушимиз ўзгариб кетди. Тобора ўзимизни ўйлаб, ўзгаларга бефарқ бўла бошладик.

Маданият ҳам маънавиятнинг бир шахобчаси ҳисобланади. Кўчаларга илинадиган шиорлар, эълонлар, кўрсаткичлар ва ҳоказо ёзувларда қисман бўлсада маданият акс этади. Бу борада Оққўрғон шаҳрида ҳам кейинги 1—2 йил ичида анча-мунча ибрат олса арзийдиган ишлар амалга оширилган. Хусусан, Оққўрғон бош бекатидаги жой номлари, кўрсаткичлар, дўконлардаги ёзувлар давлат тилида.

Лекин, мени ўйлантирган бошқа нарса. Шаҳардаги «ул. Ахунбабаева»дан юриб бораверсангиз кўрсаткичлари илинмаган кўча чиқади. Ўша ердан ўнгга бурилиб юрсангиз собиқ комсомол қўмитаси биноси олдидан ўтасиз. Ва ўша ерда 6 та нишон ҳамда комсомолнинг кўкракка тақадиган белгисига ўхшаш ёдгорликни кўрасиз. «Слава ленинскому комсомолу» ҳайқириғи битилган ёдгорлик балки турғунлик давридан эсдаликдир? Аммо, комсомолнинг ўрнига Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи тузилганлигига, қолаверса, у мустақил жумҳуриятимиз ёшлари уюшмаси бўлганига анча бўлди-ку! Бироқ бу ерда ҳамон олдинги давр асорати...

Энди изимизга қайтамиз. «ул. Ахунбабаева»га бурилмасдан катта тантанали «Новый хозяйственный механизм призван стать мощным рычагом предприимчивой инициативной работы» чақириғи ёнидан тўғрига кетамиз. Яна бир собиқ бино қаршисидан чиқамиз. Бу ердаги кўргазмаларда битилган сўзлар қуйидагича: «Служба трудоустройства», «Экран Аккурганского районного комитета народного контроля». Чиройли-ми? Албатта, ахир бу ердаги мутасаддилар замон билан ҳамнафас бўлолмаса, янгиликлардан хабардор бўлишга вақт топишолмаса нима қилайлик? Уларга бундан роппа-роса 2 йилу 3 ой аввал Ўзбекистон Олий Кенгашининг Давлат тили ҳақидаги қонуни чиққанлигини ва 1992 йил 13 январь куни ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўққизинчи сессиясида халқ назорати қўмитасининг тугатилганлигини билдириб қўйишга мажбурмиз. Қолгани ўша ердаги мутасаддилар виждонига ҳавола.

Бир сўз билан айтганда «ул. Ахунбабаева» ва унга туташ кўчадаги савдо, маданий-маиший хизмат кўрсатиш масканлари пешлавҳаларининг ҳаммаси ўзгартиришни талаб қилади.

Юқорида биргина Оққўрғон шаҳридаги Охунбобоев кўчаси ҳамда унга туташ кўчадаги манзарани гапириб ўтдим, холос. Бундай жойлар яна қанча экан? Шу савол бизни доимо ўйлантиради. Ахир қачонгача буни давлат тилида ёзиш керак, дея уқтирамиз? Наҳот ўзимиз чин дилдан, юракдан чиқариб ўша ишни амалга ошириб қўймаймиз? Шунчалар лоқайд, бефарқ бўлиб кетдикми? Миллий маънавиятимизни жаҳонга кўз-кўз қилган ва дунёда туркий ўзбеклар яшашлигини намоён қилган аждодларимиз руҳини бир куни шод этармиканмиз? Уларнинг руҳи ҳурмати миллатимиз келажаги учун юракдан, қалбдан ҳис этиб эзгу ишлар қилармиканмиз? Шоир Мирзо Кенжабек бир шеърида шундай ёзади:

Дилингда гар муҳаббат йўқ,
тилингда оятинг бўлмас,
Кўнгил кўзи қароқ кўр,
мунаввар сийратинг
бўлмас...

... Начора, бугунги тушган аҳволимиз дилимизда юрт меҳри, миллат муҳаббати йўқлигида эмасмикан?

Тўлқин ЕРҚУЛОВ.

Оққўрғон районидаги ҳунар-техника билим юрти талабалари айнан ўзларининг билим даргоҳларида тўқувчилик касбини эгаллашадиган бўлди. Яқинда Тошкент тўқимачилик комбинатидан йигирмадан ортиқ тўқув дастгоҳлари келтирилиб, ўрнатилди. Хом-ашёни эса район мутасаддилари етказиб беришмоқда.

СУРАТДА: М. Мирзаева ва Т. Муҳамедова иш устида.

Суратчи В. ТЎРАЕВ.

БОЙ БЎЛИШ ИМКОНИЯТИ

КАЛИНИН НОҲИЯСИДАГИ «БЎЗСУВ» ДАВЛАТ ХЎЖАЛИГИНИ ЖАМОА ХЎЖАЛИГИГА АЙЛАНТИРИШ ҲАҚИДА ТАКЛИФ КИРИТИЛДИ

ОЧИҒИНИ айтиш керак, илгаритидек давлат таъминотига кўз тикиб яшаш наф бермай қолди. Ҳозирги пайтда «ўз аравангни ўзинг тортишинг керак» деган масала кун тартибига қўйилмоқда. Шундай экан, ўзини оқламаётган хўжалик юритишдан кўра, ҳар томонлама фойда келтирадиган усулга ўтишни шароитнинг ўзи кўрсатмоқда.

Бўзсувликлар яхши эслашади. Бундан 20—25 йиллар аввал бу ерлар кўринишидан анча ночор эди. Кейинчалик қишлоқ кўчалари асфальт қилинди, хонадонларга зилол сув, табиий газ кириб келди. Мактаб, боғча, савдо тармоқлари қурилиб, ишга туширилди. Бу ишлар фақат қарз ҳисобига бўлди дейиш, албатта нотўғри. Озми-кўпми ишчи кучи, қолаверса, анчагина сарф-харажат эвазига бунёд этилди булар. Лекин тан олиш керак, хўжаликнинг давлатдан олган қарзлари узилмади. Ҳозирга келиб, «Бўзсув» давлат хўжалигининг давлатдан олган қарзи 2 миллион сўмга етди. Шунинг ўзи кўрсатиб турибдики, хўжалик юритишнинг илғор, синалган шаклига ўтиш, меҳнатга муносабатни ўзгартириш ниҳоятда зарур бўлиб қолди. Қолаверса, давлатдан олинаётган қарзлар ўз вақтида қайтарилмаса, жарима ҳам тўлаш керак бўлади. Бу бир йилда 500 минг сўмни ташкил этади деган гап.

Хўжалик директори Алишер Ғаппоров меҳнаткашларнинг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида сўзга чиқиб, ана шу ҳақда батафсил тўхталди. Ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Давлат деҳқончилик корхоналарига молиявий ёрдам бериш ва уларнинг хўжалик юритиш шаклларини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори зарар кўраётган ва паст рентабеллик хўжаликлар учун катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида гапирди.

«Бўзсув» хўжалиги меҳнаткашлари асосан сабзавот уруғчилиги ва чорвачилик билан шуғулланадилар. Ана шу соҳалардан қилинган даромад ўтган йили 4 миллион сўмдан ошди. Шундан 1 миллион 250 минг сўми ишчи ва хизматчиларга маош, 800 минг сўми одамларга товон пули сифатида сарфланди. Қолган қисмини эса қурилиш ва ободончилик ишлари, кечиктириб бўлмайдиган зарур ишларга сарфланиши мўлжалланмоқда. Қурилиш материалларию қишлоқ хўжалик техникаси, минерал ўғит, полиэтилен плёнкасининг харид нархлари бир неча баробар ошиб кетган ҳозирги пайтда хўжалик ҳисобида қолган пулга яна қандай ишларни амалга ошириш мумкин? Албатта бу билан кўпам ишларни қилиш ниҳоятда оғир кечиши турган гап. Бундан кўриниб турибдики, хўжалик юритишнинг мавжуд усули ўзини ўзи оқламаяпти.

Жамоа хўжалигига айлантириш ҳақидаги қарорга дарров келинмади. Меҳнат Кенгаши, маъмурият, касаба уюшмаси ташкилоти масаланинг ҳамма томонини ўрганиб чиққандан кейингина шундай хулосага келинди. Бу ҳақда кўпчилик ўз фикрини билдирди.

— Давлатга кўз тикиб яшаш билан узоққа бориб бўлмайди. Ҳар бир нарсанинг ўз хўжайини бўлиши керак. Мана қаранглар, авваллари далада битта яшик ётган бўлса, баъзилар четга олиб қўймасди, — деди меҳнат фахрийси Турғун Холмирзаев. — Давлат бу билан камайиб қоладими, дердик. Энди бунақаси кетмайди. Излаган имконият топади, деганларидек берилган фурсатдан фойдаланиб, бой бўлиш йўлидан боришимиз керак.

Хўжалик юритиш шаклини ўзгартиришдан мақсад, унинг иқтисодий аҳволини яхшилашдан иборат эканлигини одамлар тушуниб турибдилар. Табиийки. ном ўзгариши билан дарров хўжалик бой ҳам бўлиб қолмайди. Ҳамма гап меҳнатга бўлган муносабатда ҳамда иш юритишни тадбиркорлик ва ишбилармонлик билан олиб бориш билангина муайян мақсадга эришиш мумкин. Қолаверса, хўжаликнинг ҳозирги моддий аҳволи шундай иш тутишни тақозо этмоқда. «Бўзсув» хўжалиги ноҳиядаги энг йирик хўжаликлардан бири ҳисобланади. Боз устига уруғчилик ниҳоятда кўп меҳнат талаб қилади. Ҳозирги пайтда бир килограмм сабзавот, полиз уруғининг харид нархи ҳам деҳқонларнинг кўнглидагидек эмас. Бу масалада ҳам жиддий бош қотиришга тўғри келади.

— Бир пайтлар хўжалигимиз ерлари ниҳоятда унумдор ҳисобланарди. Айниқса, тилими тилни ёрадиган қовун-тарвузлар етиштириларди. Кейинчалик далаларга бир йиллик ҳосилни кўзлаб, кимёвий дориларни кўп ишлатдик. Оқибатда ҳосилнинг миқдори, сифатига ҳам путур етказдик. Албатта булар ернинг давлатникими ёки деҳқонникими, унинг ноаниқлигидан шундай бўлардИ. Биринчи навбатда ерга нисбатан деҳқонларда хўжайинлик ҳиссини уйғотиш зарурдир, — деди мазкур хўжаликда кўп йиллар давомида меҳнат қилган, ҳозир халқ депутатлари Фрунзе қишлоқ шўроси ижроия қўмитаси раиси Сафар Ёқубов.

Меҳнаткашлар бир овоздан жамоа хўжалиги усулида иш юритишга ўтажакларини билдирдилар. Шундан сўнг хўжалик раҳбари яқин бир-икки йил ичида қилинадиган ишлар хусусида тўхталди. Жумладан, маиший хизмат кўрсатиш корхонаси, поликлиника, ҳаммом, мактаб, болалар боғчаси, иссиқхона каби иншоотлар қурилиши ва ишга туширилиши мўлжалланаётганлиги ҳақида гапирди. Шу билан бирга соғувчилар, механизаторларнинг ойлик маошлари 1000 сўмга етказилиши ҳақида қарор қабул қилинди. Оила қураётган ёшларга 1000 сўмдан, олий ва ўрта махсус билим юртларида таълим олаётган, кам таъминланган оилалар фарзандларига ойига 50 сўмдан ёрдам кўрсатиб боришга келишиб олинганлиги маълум қилинди.

Бундан ташқари хўжаликда афғон саноатчилари билан ҳамкорликда болалар кийим-кечаклари тикиш қўшма корхонаси қуриш режалаштирилмоқда. Келгусида бу ерда қандолат маҳсулотлари тайёрлаш корхонаси ҳам бунёд этилади. Ана шу ишларнинг амалга оширилиши учун деҳқонлар маҳсулот етиштиришни кўпайтиришлари, чорвадорлар эса маҳсулдорликни янада оширишлари лозимлиги таъкидланди.

Йиғилишда халқ депутатлари ноҳия Кенгаши раиси Жамил Маликов қатнашди.

Абдусаттор ҲОТАМОВ.

САНЪАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

БУЮК БОБОМИЗ СИЙМОСИ—САҲНАДА

ЯНГИ давр қадриятларимиз боғининг ёпиб ташланган дарвозаларини очди — унуттирилмоқчи бўлган аждодларимиз номи яна ёруғ оламга чиқа бошлади. Шулардан бири — улуғ бобокалонимиз Амир Темур Кўрагонийдирлар.

Афсуски, бизнинг давримизда улуғ бобомиз ҳақида биронта тайинли, ростгўй бадиий асар яратилмаган. Шу боис бу йил жаҳонгир тарихи холисанилло тикланаётган ҳозирги даврда санъаткорларимиз чор-ночор чет эллик муаллифларнинг асарларига мурожаат этмоқдалар.

«Нур» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси билан Санъат Девонов раҳбарлик қилаётган Ҳамза номидаги академик катта драма театри ижодий жамоаси ҳамкорлигида бир хайрли ишга қўл урдилар. Бу икки ижодий жамоа инглиз драматурги Кристофер Марлонинг (1564—1593 йиллар) «Буюк Темур» фожиаси асосида икки қисмдан иборат бўлган саҳна асари тайёрлашга киришдилар.

Фожиани саҳналаштириш ва либослар билан боғлиқ харажатларни «Нур» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси ўз зиммасига олган.

Г. ҚУРБОНҚУЛОВА.

ҚИРҒИЗИСТОНДА ҲАБИБ АБДУЛЛАЕВ НОМЛИ МАКТАБ

Ўзбек фанининг йирик дарғаларидан бири ҳисобланган атоқли олим ва давлат арбоби академик Ҳабиб Абдуллаевнинг геология илмига қўшган улкан улуши бутун дунёда тан олинган. Унинг номи қардош жумҳуриятларда, жумладан Қирғизистонда ҳам яхши таниш. Ана шу иззат-икром рамзи ўлароқ қирғиз диёрида Аравон туман Кенгаши махсус қарор қабул қилди. Эндиликда ушбу тумандаги мактаблардан бири Ҳ. Абдуллаев номи билан аталадиган бўлди. Яқин орада ушбу билим даргоҳида академик бюсти ўрнатилади.

С. ОДИЛОВА.

БУРЧ ВА САДОҚАТ

Ёшлар ҳаёти, ҳарбий-ватанпарварлик, ахборот ва спорт бўлими * 32-55-56 33-99-15

Мамлакатда 74 йил давомида ҳукмронлик қилиб келган тузум парокандаликка учрагач, шу йиллар давомида бошдан кечирилган йирик тарихий воқеаларга эътиқод сусая бошлади. «Улуғ Октябрь революцияси» аслида нима бўлганлигини кўпчилик тушуниб етди, аввал ҳукмрон партия — КПСС тарқатиб юборилди, сўнгра унга суянган СССР давлати парчаланди. Лекин ана шу йиллар ичида ўчмас из қолдирган катта воқеа борки, унга қора чаплашга ва унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. У Улуғ Ватан урушидир. Юрт ҳимояси, Ватан озодлиги учун жон фидо қилганлар хотираси ҳамиша абадий бўлиши лозим.

Янги йилда илк бор «Бурч ва садоқат» саҳифасини тайёрлаётганимизда ҳам ана шу мудҳиш урушда дом-дараксиз кетганлар, номлари кеч бўлса-да, аниқланган юртдошларимиз ҳақидаги мақолаларга кенг ўрин бердик. Бундан кейин ҳам ана шу анъанага содиқ қоламиз. Бундан уч йил муқаддам, 15 февраль куни Афғонистондан қўшинларимиз олиб чиқиб кетилиши бошланган бўлса-да, қалбларда қолган жароҳат ҳали битганича йўқ. Чунки улар тўлиқ ҳолда қайтмадилар...

Аммо энди империя тугатилди. Мустақил Ўзбекистон раҳбариятининг саъй-ҳаракати туфайли армия хизмати бехавотирроқ ўталадиган бўлди. Йигитларимизнинг аксарияти жумҳурият ҳудудида хизмат қилишади. Зобитлар танлашда ҳам маҳаллий кадрларга эътибор кучайтирилмоқда. «Бурч ва садоқат»нинг навбатдаги сонларида ана шулар ҳақида ҳам туркум мақолалар бериб боришни режалаштиряпмиз.

ЁШЛАР ҲАЁТИ, ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК, АХБОРОТ ВА СПОРТ БЎЛИМИ.

ОРЁЛ БЎСАҒАСИДАГИ ЗИЁРАТГОҲЛАР

Иккинчи жаҳон уруши тарихидаги энг йирик жанг Курск ёйи бўлди. Салкам 50 кун давом этган ана шу жангларда душман катта мағлубиятга учраганди. Ўша суронли кунларда Тошкент вилояти ўғлонлари ҳам жасорат, матонат кўрсатдилар. Буюк ғалабанинг 45 йиллиги муносабати билан Орёл шаҳри ва унинг атрофидаги қишлоқларда бўлиб, дивизиядошларим дафн этилган қабрларни зиёрат қилдим. Орёл вилояти ҳарбий комиссарлигидаги архив ҳужжатлар билан танишдим. Шаҳар бўсағасида қаҳрамонларча ҳалок бўлган юртдошларнинг исм-шарифларини ёзиб қайтдим. Уларнинг тақдирларидан фарзандлари, қариндош-уруғлари балки бехабардирлар. Шунинг учун рўйхат эълон қилиниши лозим, деб билдим.

Абдураҳмонов Абдухаит — рафиқаси Ойниса Имонова. Пискент районининг Ленин қишлоқ Советида истиқомат қилган. 02299 дала почтаси қисмида хизмат қилган. 1943 йил 13 июлда ҳалок бўлган. Жасади Орёл вилоятининг Залегошчен районидаги Сетуха қишлоғида бирорадлик қабристонида дафн этилган.

Алимов Митхад Хазиевич — онаси М. Аширова Тошкент шаҳар М. Горький кўча, 14-боши берк кўчадаги 19-уйда яшаган. 02299 дала почтаси қисмида хизмат қилган. Залегошчен район Сетуха қишлоғидаги бирорадлик қабристонида дафн этилган.

Турғунов Гали (балки Ғани) — оиласи Оққўрғон районидаги Солдатск қишлоғида яшаган. 129-ўқчи дивизия сафида жангда қатнашган. Залегошчен районидаги Сетуха қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Қурбонов Ҳайдар — отаси Қурбон Йўлдошев Калинин район Эркин қишлоқ Советида яшаган. 7059 дала почтаси қисмида жангда қатнашган. 1943 йил 7 мартда ҳалок бўлган. Залегошчен районидаги Красное қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Солдатов Николай Кузьмич — оиласи Олмалиқ шаҳрининг Високовольт кўчасидаги 4-уйда яшаган. 09357 дала почтаси қисмида кичик лейтенант унвонида жангда қатнашган. 1943 йил 19 июлда ҳалок бўлган. Ломов қишлоқ Советидаги Павлово қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Ўтабоев Юсуп — оиласи Олмалиқда яшаган. 02299 дала почтаси (129-ўқчи дивизия)да жангда қатнашган. 1943 йил 17 июлда ҳалок бўлган. Мохов қишлоқ Советидаги Ржаное қишлоғида дафн этилган.

Йўлдошев Акром — оиласи Оржоникидзе районида яшаган. 129-ўқчи дивизия сафида жангда қатнашган. 1943 йил 14 июлда ҳалок бўлган. Жасади Прилек қишлоқ Советидаги Алексеевка қишлоғида дафн этилган.

Кипрянов Василий Яковлевич — 1902 йилда туғилган. Рафиқаси А. В. Киприянова. Бекобод районидаги «Далварзин» совхози 2-бўлимида яшаган. 1943 йил 26 июнда ҳалок бўлган. Залегошчен районидаги Красное қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Санткуров Қурбон (балки Сандқулов) — отаси Сандқул Ҳамроев Пискент районида яшаган. 139-ҳарбий қисмда катта сержант унвонида жангда қатнашган. 1943 йил 19 февралда ҳалок бўлган. Зелегошчен райони Верне-Скворечен қишлоқ Советидаги Ольховец қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Йкромов Ахрор — 1905 йилда туғилган. Оиласи Тошкент қишлоқ районида яшаган. 129-ўқчи дивизия сафида жангда қатнашган. 1943 йил 14 июлда ҳалок бўлган. Грачев қишлоқ Советидаги Грачевка қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Қосимов Айдарбек — оиласи Янгийўл районидаги Карл Маркс номли колхозда яшаган. 04147 дала почтаси қисмида хизмат қилган. 1943 йил 13 июлда ҳалок бўлган. Грачев қишлоқ советидаги Грачевка қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Майоров Александр Михайлович — оиласи Тошкентнинг Чайковский кўчасидаги 8-уйда яшаган. 1943 йил 23 июлда ҳалок бўлган. Жасади Золоторов қишлоқ Советидаги Золоторово қишлоғида дафн этилган.

Муҳамаджонов Неъмат — 1914 йилда Тошкентда туғилган. Онаси Ҳайри Исломхўжаева Октябрь район Ҳамза кўчасидаги 93-уйда яшаган. 129-ўқчи дивизиянинг 457-ўқчи полки сафида жангда қатнашган. 1943 йил 12 июлда ҳалок бўлган. Жасади Грачев қишлоқ Советидаги Грачевка қишлоғида дафн этилган.

Йўлдошев Мамед — оиласи Пискент районидаги 7-наслчилик совхозида яшаган. 24906 дала почтаси қисмида хизмат қилган. 1943 йил 13 июлда ҳалок бўлган. Грачев қишлоқ Советидаги Грачевка қишлоғида дафн этилган.

Юнусов Рихсилла — 1903 йилда туғилган. Рафиқаси Норбуи Тошқулатова Тошкент қишлоқ районидаги Молотов номли колхозда яшаган. 129-ўқчи дивизиянинг 457-ўқчи полки сафида жангда қатнашган. 1943 йил 12 июлда ҳалок бўлган. Грачев қишлоқ Советидаги Грачевка қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Ғуломов Назир — 1911 йилда туғилган. Оиласи Тошкент қишлоқ районидаги Сталин номли колхозда яшаган. 129-ўқчи дивизиянинг 457-ўқчи полкида жангда қатнашган. 1943 йил 14 июлда ҳалок бўлган. Грачевка қишлоғида дафн этилган.

Веретников Григорий Степанович — акаси Т. С. Веретников Бекобод районида яшаган. 287-ўқчи полк сафида жангда қатнашган. 1943 йил 8 мартда ҳалок бўлган. Дмитров районининг Бородин қишлоқ Советидаги Бородин қишлоғида биродарлик қабристонида дафн этилган.

Анорбоев Тожидин — 1924 йилда туғилган. Оиласи Тошкент шаҳрининг Дизельний кўчасидаги 7-уйда яшаган. 175-ўқчи дивизиянинг 178-ўқчи полки сафида кичик сержант унвонида жангда қатнашган. 1943 йил 9 июлда ҳалок бўлган. Дмитров районидаги Березовка қишлоғида дафн этилган.

Горячев Валентин Федорович — рафиқаси Галина Семеновна Паршунова Калинин районидаги Свердлов номли колхозда яшаган. 237-ўқчи полк сафида катта сержант унвонида жангда қатнашган. 1943 йил март ойида ҳалок бўлган. Дмитров районидаги Березовка қишлоғида дафн этилган.

Жданов Николай Александрович — 1923 йилда туғилган. Оиласи Бекобод районидаги «3-Далварзин» совхозининг 4-бўлимида яшаган. 303-ўқчи полк сафида сержант унвонида хизмат қилган. 1943 йил 17 мартда ҳалок бўлган. Дмитров районидаги Березовка қишлоғида дафн этилган.

Николенко Григорий Трафимович — оиласи Чиноз районидаги Молотов номли колхоз (Пахта темир йўл станцияси)да яшаган. 237-ўқчи полкда хизмат қилган. 1943 йил 23 мартда ҳалок бўлган. Дмитров районидаги қишлоқда дафн этилган.

Петухов Степан Петрович — оиласи Ўрта Чирчиқ районида яшаган. 1706 дала почтаси қисмида хизмат қилган. 1943 йил 17 мартда ҳалок бўлган. Дмитров районидаги Березовка қишлоғида дафн этилган.

Ахралбеков Акром — отаси Ҳошимбеков Ахралбек Калинин районидаги Эркин қишлоқ Советида яшаган. 4473 дала почтаси қисмида хизмат қилган. 1943 йил 6 августда ҳалок бўлган. Лубян қишлоқ Советидаги Лубянки қишлоғида дафн этилган.

Неъматуллин Ҳожи — оиласи Тошкент шаҳрининг Лабзак кўчасидаги 372-уйда яшаган. 1706 дала почтаси қисмида хизмат қилган. 1943 йил 3 мартда ҳалок бўлган. Бобров қишлоқ Советидаги М. Боброво қишлоғидаги биродарлик қабристонида дафн этилган.

Жанглардан қайтиш насиб қилмаган жангчиларнинг қариндош-уруғлари, таниш-билишлари топилса ва улар қўшимча маълумот олмоқчи бўлишса қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилишлари мумкин: 702432, Оҳангарон шаҳри, 3-даҳа, 13-уй, 21-хонадон.

Акром АЪЗАМОВ,
129-ўқчи дивизиясининг собиқ жангчиси.

МАРСИЯ

АФҒОН ТУПРОҒИДА ҲАЛОК БЎЛГАН ЖАНГЧИ ЙИГИТЛАРГА

Навқирон ўзбек ўғлони,
Ўзга юртда мангу қолдинг.
Чақнаб ўтдинг юлдуз мисоли
Укажоним, қайга йўқолдинг?
Сени бугун ёдга олгум,—
Мустақиллик наҳорида.
Хоки танинг қолиб кетди
Мазлум афғон диёрида.
Қабрингга гул қўймоқ истар
Элинг эркка эришган кун.
Жигар-бағри пора онанг
Қон йиғлайди ҳар куну тун.

Сенга атаб дўппи тиккан
Қизнинг кўзи ёшли жиққа.
Сен ўн тўққиз ёшда қолдинг,
Унинг ёши етди қирққа...
Мустақил эл унутмас ҳеч,
Тенгсиз жангда бўлдинг
қурбон.
Сени эслаб ютади қон
Она юртинг — Ўзбекистон.

Рустам ХЎЖАЕВ.

РУҲЛАРИНИ ШОД ЭТИШДИ

Улуғ Ватан уруши фронтларида ҳалок бўлган ҳамюртларимиз тақдирини аниқлаш учун Подольск шаҳридаги Марказий архивга тез-тез бориб тураман. Яқинда Қибрай районидаги Чинобод қишлоғида истиқомат қилувчи Ходимат Қуронбоевдан келган мактуб навбатдаги сафарга отланишим учун туртки бўлди. Мактуб муаллифи отаси Шарип Қурбонов ва амакиси Толип Қурбоновлар фронтдан қайтмаганлиги, тақдирлари ҳанузгача номаълум эканлиги ҳақида куюниб ёзган экан.

Марказий архивнинг марҳум жангчилар ҳақидаги маълумотлар сақланадиган 9-бўлимида иккала марҳум жангчининг ҳам тақдирларига аниқлик киритишга муваффақ бўлдим.

Шарип Қурбонов 135-ўқчи дивизия таркибида жанг қилган, 1943 йил 8 август куни ҳалок бўлиб, Орёл вилоятининг Хвастовичи районидаги Высокая қишлоғида; Толип Қурбонов эса 29-гвардиячи ўқчи дивизиянинг 87-гвардиячи ўқчи полки таркибида жанг қилган, 1943 йил 12 октябрда ҳалок бўлиб, Смоленск вилоятининг Краснинск районидаги Пахомово қишлоғида дафн этилган экан.

Мен Марказий архивдан олиб келган маълумотлардан тўрт ўғил — «Октябрь» жамоа хўжалигида ишлаган, ҳозирги вақтда пенсияда бўлган Холмат, шу хўжаликда ишлаётган Алмат, Маҳамад ва «Коммунист» жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Ходимат Қуронбоевларнинг бошлари осмонга етди. Оталари ва амакилари тақдирига орадан 48 йил ўтгандан кейин бўлса ҳамки, аниқлик киритилганидан диллари равшан тортди. Афсуски, оналари Ҳосиятая учун умр йўлдошининг тақдири номаълумлигича қолди. Чунки у 1963 йили оламдан ўтган эди...

Ходимат билан Алмат оталари ва амакилари руҳини шод этиш мақсадида дарҳол уларнинг қабрини зиёрат қилиш тараддудига тушиб қолишди. Сафарга жўнаш олдидан қариндош-уруғлар ва бутун қишлоқ аҳли уларга яхши ният билан оқ фотиҳа бердилар.

... Хвастовичи районига етиб келган ака-укалар қаёққа мурожаат қилишни билмай, бирор кишидан маслаҳат олмоқчи бўлишди. Шу мақсадда Совет кўчасида жойлашган район болалар кутубхонасига киришди. Кутубхона мудири Людмила Васильевна Ефремова зиёратчиларни самимий кутиб олиб, район меҳмонхонасидан жой олиб берди. Кейин эса Ходимат билан Алматни район ҳарбий комиссарлигига элтиб қўйди. Ҳарбий комиссар Владимир Комаров улар билан сидқидилдан суҳбатлашди. Шу нарса маълум бўлдики, урушдан кейин Калуга вилояти ташкил этилиши муносабати билан Хвастовичи райони янги вилоят таркибига киритилган экан. Шунингдек, райoннинг турли қишлоқларида дафн этилган марҳум жангчилар жасади Хвастовичидаги биродарлик қабристонига кўчирилган экан. Бу ерда 1506 марҳум жангчи дафн этилган бўлиб, ўрнатилган ёдгорликнинг икки ён томонидаги махсус деворда уларнинг исм-фамилиялари ёзиб қўйилган экан.

Ходимат ва Алмат устида танк ўрнатилган ёдгорлик ёнида ҳарбий комиссарлик ходимлари, район марказидаги корхоналарнинг ишчи-хизматчилари ва ўқувчилар иштирокида ота руҳини шод этишди. Гулчамбарлар қўйилиб, қисқа муддатли митинг бўлиб ўтганидан сўнг улар Қуръондан оятлар ўқиб тиловат қилишди. Ака-укалар ёдгорлик ёнида эсдалик учун суратга тушишди ва Чинободга олиб кетиш мақсадида қабристондан тупроқ олишди.

Хвастовичида қатл қилинган фуқаролар хотираси учун ёдгорлик ўрнатилган экан. Меҳмонлар шу ёдгорликни ҳам зиёрат қилиб, гулчамбарлар қўйишди.

... Смоленск шаҳридаги Краснинск райони ҳарбий комиссарлигида зиёратчиларнинг иши бирдан юришмади. Толип Қурбонов тақдири ҳақидаги маълумотларни ўқиган ҳарбий комиссар ҳайрон бўлди:

— Бизнинг районимизда Пахомово деган қишлоқ йўқ-ку?!

— Марказий архив ҳужжатларида шундай деб ёзилган экан. Бу маълумотлар архивнинг 9-бўлимидан олинган — жавоб қилди Ходимат.

Район музейига қўнғироқ қилингач, Пахомово қишлоғи 1945 йилда Марков қишлоғи деб ўзгартирилгани маълум бўлди. Толип Қурбоновнинг жасади Красний посёлкасидаги биродарлик қабристонида экан. Ходимат ва Алмат қабристонни зиёрат қилиб амакилари хотираси учун ёдгорлик пойига гулчамбарлар қўйишди, Қуръон тиловат қилишди...

Оталари ва амакилари руҳини шод этишдек ўз муқаддас инсоний бурчларини адо этганларидан Ходимат ва Алмат Қуронбоевларнинг қувончлари чексиз. Зиёратдан диллари анча равшан тортди.

* * *

Ака-ука сафардан қайтгач, менга жўшиб ҳикоя қилиб берганларини қоғозга туширдиму, шу кишиларга, уларнинг иши ўнгидан келишига оз бўлса-да нафим текканидан қувондим. Ахир дунёда инсоннинг бахтиёр қиёфасини кўриш ва бунда ўз ҳиссанг борлигини сезишдан ортиқ бахт бормикан?!

Мажид САМАДОВ,
Улуғ Ватан уруши фахрийси.

Ушбу суратлар Калуга вилояти Хвастовичи райони марказидаги қабристонда олинган.

● У кунлар қайтиб келмасин...

МАНГУ АРМОН БЎЛИБ ЯШАР У

Қисмат тошлари бир аёлга шунчалар отилмаса... «Елғиз оллоҳим, ўзинг паноҳим, болаларимни ёмон кўзлардан асра, бало-қазодан сақла...» Бувиш опанинг худодан сўрайдигани шу эди. Лекин... кунлардан бир куни олти яшар ўғли Бахтиёржон сувга тушиб кетди. Уйлари олдидан оқадиган ариқ боланинг бошига етди. Унинг сувга тушиб кетганини ҳеч ким билмай қолди. Болани ариқ ичидаги қувурга тиқилиб қолган жойдан отаси олиб чиқди...

Бемажол, куюк дардидан бир тутам бўлиб қолган онанинг кўз ёшларини ёруғ дунёда энди ёлғиз қолган катта ўғли Шодиёр қўллари билан артиб юпатмоқчи бўларди. Она юзларига майин тегаётган жажжи қўлларни тутганича синиқ, мунгли овоз билан пичирларди: «Энди сени худойим асрасин. Сенинг доғингни кўрмайин болам,..»

Шодиёр ўзгача бўлиб ўсди. Одатда битта ўғил эркатой бўлади. Лекин Шодиёр эркалик қилишни ҳам билмади. Балки онасининг укаси дардида чеккан фиғонлари болани эрта улғайтириб қўйдимикан? Ҳар не бўлса ҳам, Шодиёр уйдан чиқмасди, дарсдан кела солиб, ўзига бир иш топиб оларди. Кўчага тентираб кетиб, унинг ортидан излаб юрганларини ҳеч ким эслай олмайди.

Жамбул номли 9-ўрта мактабни битирган Шодиёр ота-онасига ўнг қанот бўлиб, уларнинг оғирларини енгил қилишга уринди. Шаҳардаги қурилиш ташкилотида ишлай бошлади. Ишдан бўш вақтларида лой кориб, ғишт қуйди. Бувиш опа ялангтўш бўлиб олиб, ғишт қуяётган ўғлининг бўйини кўриб бир, ишини кўриб икки қувонарди. Йигит бир уй, бир даҳлизга етгулик ғишт қуйиб бўлгач, енг шимариб иморат қуришни бошлаб юборди. Шодиёр уйнинг деворини турғизиб, қора сувоғини тугатган пайтда унга ҳарбий хизматга чақириқ қоғози келди.

Бувиш опанинг кўзларида ёш қалқди. Болажони эртага армияга кетиб қолса, бағри бўшаб, уйи ҳувиллаб қолишига кўзи етиб, елкаларини силкитиб унсиз йиғларди.

Шодиёр онасининг кўз ёшларини артар экан:

— Ойижон, икки йил тез ўтиб кетади, ҳали кўрасиз. Уй қурилишини ҳам ўзим келиб битираман, отам билан қийналиб ҳаракат қилиб юрмангизлар тағин,— дерди.

...Ҳовлига дастурхон безалиб, ош дамланди. Маҳалланинг қариялари чиқиб: «Болам, ой бориб, омон қайтгин, олгину, олдирмагин» дея дуо қилишиб, Шодиёрга оқ йўл тилашди. Кечқурун унинг дўстлари йиғилишди. Йигит-қизлар ўртани тўлдиришиб роса ўйинга тушишди. Шодиёр даврадан секингина четга чиқдида отаси Илёс аканинг қўлидан тутганича папага тортди.

— Отажон, кўряпсизми, чап тарафда иккинчи бўлиб ўтирган қизни? Шу қиз келажакда келинингиз бўлади. Биз бир-биримизни яхши кўрамиз. Бугун келишиб олдик. У мени албатта кутади. Сиз ҳам таниб олдингиз-а, ота?..

...Эртаси куни Шодиёрни кузатишга отаси, қариндош уруғлари Тошкентга келишди. Кузатув пунктида ҳамма ҳужжатлар расмийлаштирилгач, тайёрагоҳга йўл олинди. У ерда Шодиёр отаси билан хайрлашар экан, унинг қулоқларига шивирлади: «Ота, мен ўзим ихтиёрий равишда Афғонистонга кетаяпман. Афғонистонга жўнатишларини қайта-қайта сўрадим!» Шодиёр шундай дедию, отасидан жавоб ҳам кутмай, йигитлар тарафга чопқиллаб кетди. Илёс аканинг вужудидан муздек тер қуйилди. Олдидагиларига сир бой бермай, боласига қўл силкитганича қолди. «Ахир, Афғонистонда уруш бораяптику, эҳ болам-а,..»

Илёс ака ўғлининг хатларини онасидан ҳам интиқ бўлиб кутарди. Ўғлининг уруш оловида юрганлигини Бувиш опага билдирмас эди. Шодиёр ҳар бир хатида ота-онасини, дўстларини жуда-жуда соғинганини, ҳар бир хатида қайтишига неча ой-у, неча кун қолганини санаб ёзиб юборарди. Икки йил Қобул билан Тошкент ўртасида Шодиёрнинг мактублари елиб юрди. Икки йиллик хизмат муддати ҳам битди. Эрта-индин Шодиёрга жавоб тегадиган кунлар... У онажонини қувонтириб қўйиш учун уйига мактуб йўллади. «Тез орада дийдор кўришамиз, хизмат муддати тугади ҳисоб. Қучоқ очиб кўришгунча!» Шу мазмундаги Шодиёрнинг мактуби Солдатский шаҳридаги Жангабоевлар хонадонини топиб келганида оқшом чўкаётган бир пайт эди. Мактуб отаонанинг бошини кўкка етказди. Улар шодликларидан, фарзандлари билан дийдорлашув онлари яқин қолганидан тунни ҳаяжон-у, қувонч билан ўтказишди. Тонг ёришди. Ота-она туннинг ортда қолганидан қувонишди. Бир баҳя бўлса ҳам, ўғиллари келиши тонг билан бирга яқинлашмоқда-да, ахир!

Лекин бу тонг улар ўйлаганчалик шодлик келтирмади. Энди эшикни шум хабар топиб келган эди. Шодиёр ҳалок бўлган, унинг жасади эшик олдида! Тобутнинг тўрт тарафидан ҳарбийлар кўтариб олиб киришди. Бувиш опа қисматнинг бу аччиқ кунлари пешонасига ёзилганини тушида ҳам кўрмаган эди. Тобутни очишди. Шодиёр барваста, бўйдор йигит бўлиб қолган экан. Ухлагандай бўлиб ётибди. Суқсурдай йигит! Фақат қулоғининг орқасига ўқ теккан экан... Бувиш опа боласининг устига ўзини отди: «Олиб кет, мени ҳам олиб кет! Ёруғ дунёда қандай юрайин, сени қаро ерга қўйсалар! Болажоним, олиб кет! Онангга бу дунё сенсиз нега керак?!»

Ўшанда 1983 йил эди. Бувиш опа Шодиёрга шундай куйиб кетдики, кўзига бу дунё кўринмай қолди. Ҳовлига чиқса—чала қолган иморат, уйга кирса — ўртада боласининг ўлиги чўзилиб ётгандай... Иморатнинг ичига кириб, деворларини силаб йиғларди: «Қўлларинг теккан девор ҳам турибди, наҳотки умринг шу лойчалик бўлмаса?! Сен яшамаган бу дунё менга ҳам керак эмас. Тезроқ олдингга ол, болагинам!» Она бечора куя-куя сил бўлди. Кўз олдида фақат ўғли гавдаланар, ниятлари тоғдек юксак боласининг ер билан битта бўлиб ётгани онани кун сайин, соат сайин кемирарди. Сопа-соғ, далада ишлаб чарчамай юрган аёл, ўғлининг ўлимидан сўнг беш йилда тамом бўлди. 46 ёш бир аёлга нима деган гап?! Касал бўладиган, қолаверса ўладиган ёшми? Бувиш опа ҳаётда ўзига устун деб билгани — Шодиёри «қулагач» тиш-тирноғигача куйиб кетди. 1988 йилда икки қизини чирқиратиб, Бувиш опа ҳам бу ёруғ оламни тарк этди...

Мен Илёс аканинг хонадонида бўлганимда, ўзимни жуда оғир ҳис қилдим. Ҳовлидаги эски, мўъжазгина уй ёнида янги иморат қад кўтарган. Бу ўша, Шодиёр қуришни бошлаган уй. Ҳувиллаган бу уйга фақат Илёс ака билан қизи Меҳри кириб чиқади. Куйган одамнинг гапи кўп бўлади дейишади. Унинг дардли сўзлари тугамайди:

— Мана шу уйга болам бечора келинчак олиб келаман деб, озмунча ишладими? Тенгдошлари қатори ўйнаб—кулиш ўрнига, бўш бўлдими, ғишт қуйиш, лой сувоқ қилишдан қўли ортмади. Афсус ўзи ажалини сўраб олган экан. Афғонга ихтиёрий кетмаганида, ўзимизнинг қисмларимизда хизмат қилганида, эҳтимол эсон-омон қайтиб келармиди? Онаси ҳам бевақт вафот этмасмиди? У бечора фақат куюк туфайли дардга чалинди. Бувишни икки ўғлининг ажали адо қилди-да... Менчи? Мен ҳам ярим жон бўлиб қолдим. Уч ўликни ерга қўйдим. Икки йилдан ошди, бу йил 18 га кирадиган қизим Моҳира изсиз йўқолди. Ҳозир оғир ишга ярамайман. Юрагим кўтармайди. Киров номли жамоа хўжалиги фермасида қорувулчилик қилаяпман. Қизим Меҳри — суянчиғим, овунчоғим. Шодиёр ишлаган 40—ХРУ ходимлари у бошлаган уй қурилишини битказишда ёрдамлашишди. Эшик деразасини қўйиб, томигача битказиб беришди. Уларга раҳмат. Барака топишсин.

Бизнинг суҳбатимизга қулоқ тутиб ўтирган Меҳрига назар соламан. Кўзларида олам-олам мунг. Сўз сўрасам, секин жуда оҳиста жавоб беради.

Меҳри қўлимга бир қоғозни тутқазди:

— Мана буни кўринг. Эҳтимол керакдир. 1987 йили қизлар билан шаҳар марказидан писта сотиб олдим. Пистачи аёл ўраб берган қоғозни ташламоқчи бўлсам, акамнинг исми ёзилганига кўзим тушиб қолди. Ўқиб қарасам, акамга берилган тавсифнома экан. Уйга келгунча йиғлаб келдим. Аёлдан қаердан олганини сўрасам айтмади. Мана шундан бери эҳтиёт қилиб сақлайман.

Қоғозга кўз югуртираман: «Жангабоев Шодиёр —1962 йилда туғилган. Партиясиз, ўрта маълумотли, миллати қозоқ. Меҳнат фаолияти давомида ўзининг фақат яхши томони билан ажралиб турди. Ишда ўзини камтар, мулойим тутади. Берилган топшириқни фақат аълога бажаради. Ўртоқлари, жамоа ўртасида обрўга эга. Жамоанинг оммавий-сиёсий ҳаётида фаол қатнашади». Бу тавсифномага «Ноҳия ҳарбий комиссарлиги учун» деб ёзиб қўйилган эди. Ўшбу бир парча қоғоз кимга азиз, кимгадир нокерак қилиб ташлаб юборилган.

— Ўғлингизнинг ўлими ҳақида, у қандай ҳолатда ўлганини биласизми?— сўрайман Илёс акадан.

— Менга ўғлимнинг жасадини олиб келган аскар йигитлар айтиб беришган эди. Шодиёрларнинг қисмига босмачилар бирданига ҳужум қилишибди. Аскарлар бекинишиб, отишмада қатнашишибди. Шунда қисм командирига ўқ тегиб, у жойида қолиб кетибди. Шодиёр қайтиб бориб, командирининг жасадини кўтариб қайтаётганида отиб ташлашибди... Бировдан жонини ҳам аямасди, болам бояқиш.

...Солдатский шаҳрида йўлдош шаҳарча сифатида катта бир даха қад кўтарган. Бу ерда юзта коттеж қурилган. Ноҳияда катта болалар боғчаси ҳам бор. Мана шу йўлдош шаҳарчага Шодиёр Жангабоев номи берилди. Уйлар қурилган ернинг юқори қисмидаги кўчада Шодиёр яшаган. Шодиёр ўлимигача ҳам, ундан кейин ҳам орден-медаллар билан мукофотланган. Илёс ака уларни авайлаб олиб қўйган эканлар, лекин қайси сандиққа солганлигини эслай олмадилар. Мен уларни ортиқча овора қилгим келмади.

— Яқинда Горбачёвнинг ўзи қўл қўйиб бир орден жўнатибди, шуни ҳам солиб қўйгандик,— дейди Илёс ака хижолат бўлиб.

Хижолат бўлишга ўрин йўқ, Илёс ака! Ватан сиздан хижолат! Гуллаган бир оилани мотамхонага, норғул ўғилни жасадга айлантирган, мушфиқ бир онанинг бевақт ўлимига сабабчи бўлганлар — Афғонга аскар юборишга ҳукм чиқарганлар Сиздан хижолат бўлсинлар! Бўлмаган тўй, дунёга келмаган неваралар, айтилмаган ёр-ёр, аллалар, бу уйни безамаган келин сеплари, тебратилмаган бешиклар ҳаққи Сизнинг олдингизда гуноҳкордирлар улар!

Ҳанифа ЗОКИРОВА,
Қуйи Чирчиқ райони.

СОҒИНАМИЗ, ЙЎЛГА ҚАРАЙМИЗ...

Сўнгги пайтларда юртдошларимиз хизмат қилаётган ҳарбий қисмларга санъаткорлар, мутасаддилар, журналистлар тез-тез ташриф қилиб туришипти. Бу нафақат ўзга юртларда хизмат қилаётган ўғлонларимиз, балки қадрдон тупроқларида уларни соғиниб, йўлларига муштоқ бўлган ота-оналари, яқинлари учун ҳам қувончли ҳолдир. Миллий либослардан совғалар олиш, бир ошам ош устидаги суҳбат йигитларга бир лаҳзага Ўзбекистонда бўлгандай тетиклик, куч-қувват бахшида этади.

Яқинда яна бир гуруҳ ўзбекистонлик вакиллар ана шундай сафарга отланишди. Жумҳурият Олий Кенгаши депутатлари гуруҳи, санъаткорлар ҳамда журналистлар ҳарбий зобитлар билан биргаликда ўзбекистонлик йигитлар билан учрашиш ниятида Русияга жўнаб кетишди. Делегация аъзолари Оренбург, Свердловск, Пермь каби қатор шаҳарларда, вилоятларда бўлишлари режалаштирилган. Делегация таркибида вилоятимизнинг «Паркент гуллари» дастаси ҳам бор. Даста ўзбек йигитларига яхши кайфият бағишлашда катта ҳисса қўшишига ва ўзининг дастурлари билан кўпчиликда яхши таассуротлар қолдиришига ишонамиз.

Ш. ОБИДОВА.

• *Яқин ўтмишдан лавҳа*

МАТХОЛИҚ ТАВБА ҚИЛМАДИ

КЕЧАСИ билан эзиб ёққан ёмғир ернинг мағзи-мағзигача сингиб кетди. Куз кириб келиш палласида сомон-сувоқ қилишга улгурмаган кишиларнинг томидан чакка ўтиб, дилларини роса хуноб қилиб юборди. Қишлоқдаги энг хароба уйлардан бири Матхолиқ қизиқ лақаби билан бу ердагиларга яхши маълум бечораҳол зотнинг кулбаси бўлиб, у ҳам томининг ярмисини сувоқдан чиқариб, ярмисини эса куз кириб, қиров туша бошлагач, таъмир қилишга улгурмаган эди. Тирикчилик қурсин, қора қумғон қайнасин дея у чодирхаёл томошасини кўрсатиб, ёзи билан қишлоқма-қишлоқ кезиб юрди ва мана шу аснода ёруғ ёз кунлари ҳам ўтиб кетди, томсувоққа етарли сомон ҳам жамғаролмай қолди. Мана, энди у экканини олмоқда, томидан чакка ўтавериб ҳамма ёқни шилта-шалаббо қилиб юборди. Бунинг устига саксонларни чамалаган «қизиқ» қаттиқ шамоллаб, зотилжам бўлиб ётиб ҳам қолди...

Матхолиқнинг ҳолидан хабар оладиган фақат икки киши бор эди. Бири — гузарда носвой сотиб тирикчилигини судрайдиган Сирож маҳсум, иккинчиси эса қизиқчига шогирд тушган ва муқаллидчиликда устоз этагини ушлаган ўспирин Юсуфжон Шакаржон ўғли эди. Ана шу ёмғир жадал ёққан кечаси худо раҳмдиллик шевасини қалбларига бисёр сочган ушбу икки зот устозлари — қизиқ хонадонининг кўҳна ёғоч эшигини аста очиб, кулбаи заҳхонага кирдилар, бири токчадаги жинчироқни пайпаслаб излаб топди, иккинчиси эса гугуртни чақиб, унинг пилигига тутди. Зимистон босиб ётган хона деворларига аста-секин ғира-шира ёруғлик қўна бошлади ва бемордан хабар олгани кирган бу икки дилкашнинг сояси бордони кўриниб ётган шифтга тушди. Чакка ғазабига олиб ўтиб ётарди...

Сирож маҳсум Юсуфжонга имо-ишора қилди ва иккованлари уйнинг тўрига, таҳмон томонга қараб юрдилар. Матхолиқ қизиқ яланг ерга ташланган бўйра устидаги қуроқ кўрпачада ётарди. Қариянинг оёқ томонида фақат биргина дастчўй, ёнида қора чўян қумғон, болишнинг ўнг томонида эса сопол товоқ ёғоч қошиғи билан турган бўлиб, ичида ҳеч вақо йўқ эди... Шифтдаги тўсинлардан томаётган чакка Матхолиқ устига ёпилган малла804ранг чойшабни жиққа ҳўл қилиб юборганди. Бу аҳволни кўрган носвойчининг қошлари тепага кўтарилди, лаблари буришди ва у ўспиринга ўкинчли нигоҳ ташлади. Юсуфжон ҳам бироз маъюс тортди-да, кўзи таҳмон томонга тушди. У ерда чодирхаёлчининг чодири осиғлиқ турарди. Шогирд — қизиқчи икки қадам олдинга ташловдиямки, Сирож маҳсум ўспирин ниятини дарҳол пайқади ва унинг билан таҳмонга яқинлашиб, иккович ана ўша чодирни олдилар-да, тўрт бурчагига танғилган чийратма иплардан ушлаб Матхолиқ қизиқнинг устига тортдилар. Энди чакка чодирга туша бошлади. Улар ипларнинг учини таҳмоннинг икки ёнидаги михларга ва пастқам дераза ёнидаги қозиқларга тортиб боғладилар. Нишабли қилиб тортилган ипнинг тагига эса дастчўйни келтириб қўйдилар. Ана энди чакка идишга «чиқ-чиқ» этиб тома бошлади... «Онам:— Чакканинг ҳар бир «чиқ-чиқи» азобли умр даминнинг чиққанига тенг», дердилар»,— деди маҳсум.

Сирож маҳсум Юсуфжонга маъюс боқди-да:

— Падари бузрукворимиз ҳам умр бўйи мана шундай кулбаи вайронада чакканинг тагида кун кўриб ўтиб кетдилар.

— Агар Ўрусия подшоси Туркистонни босиб олиб, мустамлака қилмаганида маҳаллий халқ бунчалик қашшоқ аҳволга тушиб қолмас эди, юртимизни зулукдай сўриб, элни қузғундай таладилар, бойликларимизни Петрограду Московларга ташиб кетдилар. Сал норозилик билдирсанг, ўласи қилиб дўппосладилар, ҳатто отиб ташлашдан ҳам тоймадилар, — дердилар аламу ҳасрат билан... Бечора «ҳуррият, истиқлол бўлармикан», дея ўтиб кетдилар... Ҳа, қиблагоҳим Дукчи эшон қўзғолонида ҳам қатнашган эканлар. «Ғурумсаройга кўчиб зўрға жон сақлаганман», дердилар раҳматли. Қўзғолончиларни бешафқат қатл этган эканлар... «Мингтепа» қишлоғининг гир-атрофи дор билан тўлиб кетган экан, юртдошларимизни иккита-иккитадан қилиб осганлар. Отамиз ҳикоясича, Ўрусия ҳарбийлари ватандошларимизнинг ҳатто дорга осилган жасадларидан ҳам қўрқиб, қоп кийдирилган ҳар бир мурда ёнига милтиқлик аскарларини ҳам қўйган эканлар... Қадимдан келаётган «Мингтепа»ни тўпга тутиб, бутунлай вайрон қилган, култепага айлантириб юборганлар... Падари бузруквор айтишларига қараганда, ана шу култепадан бир йилғача тўп ўқидан жизғин бўлган кишиларнинг ҳиди атрофга тарқалиб ётган... Қавм-қариндошлари кейинчалик шаҳид бўлганлар хотирасига чироқ ёқиб ўтиришга рухсат сўраб оқпошшога илтимоснома ёзганлар, манфур ҳукмрон эса бунга жавобан ўз «марҳамат»номасини юбориб, ижозат берган экан. Шундан сўнг ушбу ер «Марҳамат» дея аталиб келмоқда. Ҳа, бу даҳшатдан сўнг буни «Марҳамат» эмас, «лаънат» деб аташ керак эди... Айтмоқчи, Матхолиқ қизиқ ҳам ушбу Дукчи эшон қўзғолонида ўзига хос фаоллик кўрсатиб қатнашган экан. У буюк қўзғолон раҳнамосининг масхарабозлик, матонат ва бошқа фазилатларини ўз лаҳати билан ана шу алғов-далғов пайтида «Мингтепа»да чодир ўрнатиб, роса қизиқ ҳангомалар, антиқа томошалар кўрсатган, бадбахт Искобил, Кауфманларни зўр масхара қилган экан... Мана буларни ҳам устозингиз ҳақида билиб қўйинг, мулла Юсуфжон, дея носвойчи машҳур қизиқ ётган ёстиғи ёнига яқинлашди. У дарди жуда ҳам оғир мўйсафид пешонасига қўлини қўяр экан, Матхолиқ қизиқ аста-секин кўзларини очиб, Сирож маҳсумга мажолсиз боқди, сўнг бемор тепасига келган Юсуфжонга кўз қирини ташлади-да, сезилар-сезилмас жилмайиб қўйди. Халқ санъаткорининг ушбу жилмайишида шукроналик аломати пардаланишин бўлиб ётарди.

— Азизларим, яхшиямки толеимга сизлар борсизлар, бўлмаса умримнинг сўнгги дамларида менингдек фақир-бечоранинг ёнида ким ҳам бўларди?..

ТОНГ отди. Туни билан ёққан ёмғир ҳам тўхтади. Субҳидамда масжид томон йўл олаётган бир-икки қариянинг ғира-шира шарпаси кўрина бошлади. Шохлари атрофга тарвақайлаб ўсган кекса беҳи дарахтида тунаган хўроз ҳам уйғониб, беҳосдан қичқириб, атрофни қамраб турган жимликни бузиб юборди. Орадан ҳеч дам ўтмай, мезанадан туриб чор атрофга қараб азон айтган сўфининг ҳам овози узоқларга таралди. Қўшни қишлоқдаги масжид сўфисининг ҳам жарангдор овози акс-садо берди: «Аллоҳу акбар!.. Аллоҳу акбар!!!»

Ҳа, худонинг ризқ-насибали кунларидан яна бири бошланди. Намозга ташриф буюрганлар ўртасида «пичир-пичир» тарқаб қолди: «Эшитдингларми, Матхолиқ қизиқ жуда ҳам оғирлашиб қолган эмиш...» Бундан қишлоққа кеча ташриф буюрган ва жала-ёмғир боис қайтиб кетолмай қариндош-уруғларникида ётиб қолган қози билан юзбоши ҳам хабардор бўлиб қолдилар ва намоздан сўнг сўфини ўз ёнларига олиб Матхолиқ қизиқ кулбаси томон равона бўлдилар. Мойланмаган арава ғилдираги сингари ғичирлаб очилган эшик остонасидан учовлон хатлаб ўтарканлар, бемор бошида ўтирган Сирож маҳсум билан Юсуфжон ўринларидан туриб ҳозир бўлганларга салом бердилар. Саломга алик ҳам олмаган калондимоғ қози билан юзбоши қизиқлар сардори ётган бўйра ёнига яқинлашиб, ниҳоятда ориқлаб кетган, бурни билан қулоғигина қолган қарияга бир зум тикилиб қолдилар ва юзбоши деди:

— Тавба, одам ҳам шунақанги озиб кетадими? Ўзида териси-ю така соқолининг ўзи қолипти-я!..

Юзбоши ўзини тиёлмади, «пқих» этиб кулиб юборди.

Қози Сирож маҳсумга қараб:

— Бирон-бир гиламми, шолчами ёки намат-памат йўқмиди, солиб қўйсаларинг, бўйрага ётқизиб қўясанларми?! Фаросат борми ўзи, захни қараларинг! Тавба, бу ялангоёқларга қачон фаросат киради, ахир?!

Носвойчи пешонаси тиришиб, Юсуфжонга қаради. Ўспирин қорни кажавадек, бақбақаси энгайини кўтариб турган қозига қараб истеҳзоли сўз қотди:

— Тақсир, худди мана шу айтганларингиздан биронтасини бера қолармикинлар деб юзбошининг ҳузурига борган эдик, у жаноб:

— Гилам, шолча приставга йўқ-ку, ялангоёқ «қизиқ»қа бўлармиди? Ўзи чўпоннинг хотинидан тўқайзорда туғилган экан, сувга роса қонган, зах тортмайдиган бўйранинг устида ётаверсин, — дедилар.

Қозининг лаби чўччайди, уни кўрган юзбоши кўзини ерга олиб қочди ва бирдан шогирд-қизиққа ғудағайлаб кетди:

— Сенларга баҳона бўлса-а!.. Сен, зумраша ҳам устозингга ўхшаган «маймун» бўласан!

Матхолиқ қизиқ осойишта ётарди, тепасидан қараганда у нафас олаяптими-йўқми, деярли билиб бўлмасди. Фақатгина бўйнидаги жон томири билинар-билинмас уриб тургани сезиларди. Бу ҳолни кўрган киши ушбу вазиятни чодирда қолган чакка қолдиқлари ип узра югуриб келиб, вақти-вақти билан бурчакда турган дастчўйга томаётган сўнгги томчиларга нисбат бериши мумкин эди...

Қози «иҳм, иҳм» деб йўталгандай бўлди-да, беморга қарата сўз қотди:

— Мулла Матхолиқ! Ҳов, мулла Матхолиқ!..

Халқ қизиқчиси аста-секин кичик-кичик кўзларини очди. Қози давом этаркан:

— Аҳвол чатоқ бўлиб қолибдику! Дорилбақога кетишга ҳам бир ҳатлам қолибди, шекилли... Ҳолингиз шу экан-ку, умр бўйи «маймунлик» қилиб, ҳаммани калака этиб келдингиз... Аҳли тақвою аҳли фатвони масхара қилдингиз, «дажжол ўйин»лар кўрсатдингиз... Энди кетишдан аввал тавба-тазарру қилинг, бўлмаса сиздайлар нариги дунёга борганида боши ҳумдай, бўйни қилдай, қорни мешдай бўлиб қолармиш...

Матхолиқ қизиқ кутилмаганда чуқурроқ нафас тортди, бироз зўриқиб бўлса-да юзини қози томонга бурди, кўзларини янада каттароқ очди ва ўзининг жилмайишини қилиб ҳазин овоз билан сўзлади:

— Тақсир, тавба қилмасак, биздақаларнинг боши ҳумдай, бўйни қилдай, қорни мешдай бўларкан денг... Э, воҳ... Биз фақат бу дунёда қизиқ бўлдик десак, нариги дунёда бундан ҳам қизиқроқ бўларканмиз-ов... Ундай бўлса, келинг, тавба қилмай, аршн аълога майда қадам қилиб кетаверайлик!..

Матхолиқ қизиқ ана шу сўзларни айтиши биланоқ қандайдир бир киришиш унга ато бўлди-да, шундан сўнг оёқ-қўлларини майингина узатиб юборди ва бояги жон томири сўнгги маротаба уриб, омонати узилди. Худди шу пайт чакканинг сўнгги томчиси ҳам ипдан узилиб тушди... Содир бўлган воқеадан ҳайратланган юзбоши:

— Ажабо, тавба-тазарру ҳам қилмади-я?! Демак, бунга «қизиқ»ликни худонинг ўзи юктирган экан... Жони жаннатда бўлсин, омин, Аллоҳу акбар!, — деб юзига фотиҳа тортди.

Қози ҳам икки қўлини юзига суртди... Сирож маҳсум марҳум олдида тиз чўкди ва «пиқ-пиқ» йиғлади. Эшик олдида сукут сақлаб турган сўфи ҳам енги учига кўзларини арта бошлади ва «Бечоранинг ортидан йиғлаб қоладиган ўғли ҳам йўқ-а...» деди. Шу пайт ўпкаси тўлиб турган Юсуфжон «вой, отам, вой, отам!..» дея йиғлаб юборди ва хонадан ташқарига чиқди ҳамда қизиқчилик тахтидан тушмай мангуликка юз тутган устози Матхолиқ қизиқ қазоияти ҳақидаги хабарни элга етказиш учун қишлоқ гузари томон югурганича кетди...

Шу бўйи у халқ орасига кириб кетиб, устозга издош-қизиқчи бўлиб ҳамда катта шоёни-таҳсинларга, ватандошлари муҳаббатига сазовор бўлди, машҳур Юсуфжон қизиқ сифатида минг-минглаб кишилар қалбига кулгу уруғини сочди. Мен эса ушбу ҳикоятни ана ўша сўфининг зурёдларидан эшитиб, ҳийла бадиий асно билан қоғозга туширдим. Қолаверса, Юсуфжон Шакаржоновнинг ўзидан ҳам Матхолиқ қизиқ ҳақида атторнинг қутисидан ҳам топилмайдиган ҳангомаларни эшитганман... Эҳ, аттанг, қани энди Матхолиқ қизиқ ҳозир ҳаёт бўлса, отаси бир умр орзу қилган ИСТИҚЛОЛни кўрган бўларди...

Баҳриддин НАСРИДДИНОВ,
Ёзувчилар ва журналистлар уюшмасининг аъзоси, санъатшунос.

МАТОНАТЛИ КИШИЛАР ҲАҚИДА ФИЛЬМ

Тошкентда «Пахтакор» футбол командаси борлигини бутун ҳамдўстлик мамлакатлари, спорт ишқибозлари яхши билишади. Мухлислари сони жиҳатидан «Пахтакор»га тенглаша олмаса-да, Тошкентда яна бир футбол жамоаси борки, уни бутун жаҳон билади. Фақат ногиронлардан тузилган бу жамоанинг юз фоизини матонатли кишилар ташкил қилади. Команданинг номи ҳам жисмига монанд — «Матонат».

Биз ушбу команда ҳақида рўзномамизда бир неча бор ҳикоя қилган эдик. Шу мавзуга қайтишнинг боиси бор. Гап шундаки, Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудияси томонидан «Матонат» клуби ва унинг тарихи ҳақида ҳикоя қилувчи янги «Команда» номли фильм суратга олинди. Фильм сценарийси муаллифи ва режиссёри Лариса Самарцева қатор қийинчиликларга бардош берган ногирон йигитларнинг матонатидан ҳайратда эканлигини изҳор қилади.

Хўш, бу команда ўзи қандай ташкил топган эди? Бу саволга жавоб топиш учун узоқ ўтмишга назар солиш шарт эмас. Оз муддатда кўпчилик тилига тушган бу команданинг тузилишига 1988 йил кузида пойдевор қўйилганди. Шу вақтда қардош сиэтллик Билл Бэрри ва Брэд Бэдлилар Тошкентда меҳмон бўлиб туришганди. Улар бу ерда ногиронлар футболи ҳақида ҳикоя қилиб бердилар. Махсус тайёрланган қўлтиқтаёқлар ёрдамида ўйнаш қоидасини намойиш қилдилар. Ўз юртига жўнаб кетар экан, Билл Бэрри бу ўйин билан қизиқиб қолган ногирон мезбонларга бир неча қўлтиқтаёқ ҳадя этди. Айнан шу ҳол бизда ҳам ногиронлар футболи ривожланишига туртки бўлди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган тренер Виктор Борисов янги футбол командасини ўз оталиғига олди. Командадаги тўрт киши — Александр Кукушкин, Хусан Зуфаров, Игорь Крицкий ва Олег Пушкаревлар Афғонистонда ногирон бўлиб қайтганлар, болалигида ёки етук ёшида тақдирнинг оғир синовига дучор бўлганлар орасидан ўз сафдошларини изладилар.

Тошкент «Ногиронлар учун футбол» дастурини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. Бу ерда ташкил топган «Матонат» спорт-соғломлаштириш клуби мамлакат бўйича ногиронларнинг биринчи футбол жамоаси бўлди. Клуб спортнинг бу турини кенг оммага танитиш масъулиятини ўз зиммасига олди.

Матонатчиларнинг футбол майдонларидаги ёрқин ғалабалари кўпчиликка маълум. Бироқ «Матонат» клуби футбол ўйинидан ташқари яна бир қанча қатор хайрли ишларни ҳам амалга оширади: аъзолар ва уларнинг оилалари бўш вақтларида мазмунли дам олишларини ташкил қилади, уй-жой ва яшаш шароитларини, моддий аҳволни, тиббий хизматни яхшилашда кўмаклашади. Ногиронлар ўртасида ташвиқот ишларини олиб боради. Бошқа мамлакатларнинг спортчи ногиронлари билан алоқаларнинг мустаҳкамланишида ёрдамлашади.

«Матонат» клуби қошида «Оптимист» ногиронлар муаммолари бўлими фаолият кўрсатаяпти. Бу бўлим ўзига бирлаштирган юздан ортиқ ногиронларга турли масалаларни ҳал қилишда яқиндан ёрдам беради. «Матонат»нинг ўз ишлаб чиқариш бирлашмаси бор. Унда клуб аъзолари бўлган ногиронлар клубнинг нишонларини тайёрлашади.

Клуб ўз қошида футбол секциясидан ташқари сузиш, стол тенниси, шоҳмот, шашка ва бошқа спорт турларига ихтисослашган секциялар ҳам тузиш ва уларга ногиронларни жалб қилишни режалаштириб қўйган.

Клубдаги бундай шарт-шароитлар «Матонат» командасининг фаолиятига ҳам таъсир қилмай қолмаган. Ҳар томонлама қўллаб-қувватланган жамоанинг икки марта Жаҳон кубоги соҳиби бўлиши, уларга Англия, Бразилия, Сальвадор, АҚШ миллий терма командалари ҳам ҳавас билан қараши бежиз эмас.

...Мана кўпчиликнинг нигоҳига, тилига тушган «Матонат» ҳақида фильм ишланди. Бу фильмни томошабинлар, спорт мухлислари тез кунларда ойнаи—жаҳон орқали кўриб қоларлар. Лекин бу фильмни тезроқ кўриш иштиёқида бўлганлар учун Тошкент Киночилар уйи жамоаси имкон яратиб берди. **Бугун 31 январь куни соат 18 да Киночилар уйида «Команда» фильмининг илк намойиши бўлади. «Матонат»нинг мухлисларини ва барча қизиқувчиларни матонатли кишилар ҳақидаги фильм намойишига таклиф қиламиз.**

А. КУРТМУЛАЕВ.

Муҳаррир ўринбосари С. Ғ. МУСАЕВ.

САРГАШТА РУҲ ЖИЛОЛАРИ

ШОИР МУҲАММАД ЮСУФ ИЖОДИГА ЧИЗГИЛАР

ЮРАК нимадандир безовта. Ўзини ҳар тарафга уради. Чекасан... Фойдасиз. Аксинча, энди у баттар безовта бўла бошлайди. Вужудни тарк этгудай. Гўё уни кимдир узоқ-узоқларда чорлаяпти-ю, у эса йўлга тушолмай ҳалак. Малҳам топгандай бўласан. Бармоқларинг китоб қаторлари узра югура бошлайди ва ниҳоят топади: Муҳаммад Юсуф «Илтижо». Шеърлар. Безовта руҳингни юпатмоқчи бўлиб шеър ўқийсан:

Капалак келиб,
Қошингга қўниб,
Кўзингга термулиб умрим ўтсайди...
Нима ҳам кўрибман мен йигит бўлиб?
Сочингни силашга қўлим етмайди.
Пешонам шу экан, пешонанг шудир,
Тушимга кир жоним, тушларимга кир.

Руҳинг бироз тинчлангандай бўлади. Шунда уни янада равшанроқ кўра бошлайсан ва англайсанки, у аллақачон вужудни тарк этиб, йўлга тушган. Бошини қуйи солганча қайларгадир кетиб бораяпти. Гўё бу дунёдан кетиб боряптики, дунёнинг барча дарду қувончларини, шодлигу изтиробларини мангуга қолдириб, энди қайтмайдиган бўлиб кетяпти. Олис-олисдаги сеҳрли, нурли туйғу сари бораяпти. У масканнинг изтироблари гўзал, ғамлари ширин, соғинчлари мунаввар, шодликлари туш каби қисқа. У бу дунёни тарк этиб кетяпти ўзга олам сари.

Умр — карвон. Бу карвон эса йўлни бир мартагина босиб ўтади. Юрак ана шу йўлдан четга чиқди, вужуддан айро тушиб, ўз йўлини топди, яшамоқни тарк этди, зеро, «СЕВИШ КЕРАК... ЯШАШ ШАРТ ЭМАС».

Уни номаълум манзил сари йўлга тушишга нима мажбур қилди? Йироқ-йироқларда уни чорлаётган рўё нима бўлди экан? Уни вужуддан қувғин қилган нидо:

Юлдуз бўлиб ёғилди бир сас,
У бегона. У энди келин...—

бўлса ажабмас.

У ҳамон кетиб боради. У қанчалар гўзал. Икки ёндан ақл ила ғурур таъқиб этиб боради. Уни бу йўлдан қайтармоқчи бўлади бу иккови. Безовта руҳ эса қулоқ осмайди:

Ҳарифим суюнди
Дўстим куюнди...
Мен ўз билганимдан қолмадим.

Гўзал изтироб бегона бўлган бу икки гумроҳ энди унга хушомад қила бошлайди, йўлига ётиб оладилар, дунёнинг ярим бойлигини ваъда этадилар. Унинг эса алами келади, кўзлари ёшланади, армонини қўмсайди:

Муҳаббатим, қайдасан қалб ардоғим,
Жайронкўзим, қирларда қолган оҳум.
Қўлим етмай тўкилган қизғалдоғим—
Энди сени қайдан излаб топарман?..

У ўша сеҳрли манзил сари интилаверади, интилаверади. Ҳар бир қадами бир карвон йўлига тенг. Интилаверади. Лекин билмайдики, у аллақачон манзилга етиб қўйган. Унга мунаввар соғинчлари таскин беради:

Кунлар ботар, сендан дарак йўқ.
Тонглар отар, сендан дарак йўқ.
Осмон тўла юлдуз соғинчим,
Юрагимда ловуллаган чўғ
Ёғилади кўклардан зори:
Сен кутган қиз бировнинг ёри...

Руҳинг покланади, еру осмон бир қадам бўлиб қолади. Ақл ва ғурур эгалари бу саргашта жонингни кўриб, сени телбага чиқаришади. Ачинмайсан, оғринмайсан. Чунки, осмон тўла юлдузлар пойингда милтираганда ҳеч кимга билдирмасдан, шивирлаб оламга жар солгинг келади:

Бир қизни соғиндим, сенинлюв қизни
Мен сендан қўрқмасман, тақдири азал!...

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАР МАРКАЗИ

Тошкент шаҳрининг марказий қисмида яқинда фойдаланишга топширилган «Ўқитувчилар уйи»да бўлган кичик қизғин педагогик суҳбатлар устидан чиқади. Бундай қизиқарли маърифий тадбирларни мазкур даргоҳда очилган «Педагогик мулоқот мактаби» бўлинмаси амалга ошириб келмоқда. Бўлинма ҳузурида «Думалоқ стол» атрофида қизғин баҳслар ҳам уюштирилмоқда. Тажрибакор, ижодкор ўқитувчилар баҳсларида бўлган кичик халқ таълимининг бугунги долзарб масалалари, ечимини кутаётган турли маърифий муаммолардан воқиф бўладн. Бундан ташқари «Ўқитувчилар уйи»да «Жумҳурият педагогика фахрийлари кенгаши», «Ёш мутахассислар» бўлинмалари ҳам фаолият кўрсатмоқда. Шунингдек, «Чет эл педагогикасини ўрганиш ва оммалаштириш» махсус бўлими орқали хориждаги халқ таълими янгиликлари билан танишиш мумкин.

А. АЛИЕВ.

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРИШЛАР

БИККС

ЯХШИ ЖИҲОЗЛАНГАН ХИЗМАТ ХОНАСИ - ФИРМАНГИЗ ҚИЁФАСИ
ЯХШИ ЖИҲОЗЛАНГАН ХИЗМАТ ХОНАСИ- АЪЛО КАЙФИЯТ, АЪЛО БИЗНЕС ДЕМАКДИР

Агар сиз хизмат хонангизга қаҳвахона ёки концерт залингизга замонавий ва ўзига хос қиёфа бағишламоқчи бўлсангиз "БИККС-АЛИНА" уюшмаси

СИЗГА ЁРДАМ БЕРАДИ.

Биз турли-туман манзарали пардозлаш материалларидан қуйидагиларни таклиф қиламиз:

темир ва чарм билан пардозланган девор панеллари;
тилларанг ва оқ тусли алюминийдан турли бадиий услубларда ясалган осма шиплар;
ўзига хос шаклдаги шамчироқлар. Улар девор ва шипларнинг металл безаклари билан яхши уйғунлашиб кетади, хона ўзига хос ёритилади.

Маҳсулотларимиз енгил йиғилади, улардан фойдаланиш осон, узоқ вақт хизмат қилади.

Ўз уйим ўлан тўшагим, дейишади. Аминмизки, "БИККС-АЛИНА" фирмасининг жиҳозлари билан безатилган хоналар сизга ғоят ҳузур бағишлайди.

Манзилимиз: Тошкент-146, Зебо Шамсуддинова кўчаси, 2-боши берк кўча.
Тошкентдаги телефонлар: 91-31-08, 98-64-53, 68-70-35
Тошкентдаги телефакс 8(3712) 904197.

"БИККС-АЛИНА" УЮШМАСИ.
"САРБОН" ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

ФАЙЗ Лтд.

ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТДАН ҚОНУНИЙ

Эртаклардаги сингари тез, қулай ва сифат кафолати билан.

Технологияси ва фойдаланиладиган материаллари «ТРОДАТ» Австрия фирмасиники.

ФАЙЗ ЛТД ФИРМАСИ — бу:

ҳар қандай график тасвирли, обрўли кўринишли муҳрлар, штамплар, оттисклар, факсимиле, серҳашам, зарҳалланган ташрифномалар ва ҳоказолар демакдир.

Мулоқот телефони: соат 9 дан 17 гача: 77-56-17.

ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР ВА ФИРМАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ФИРМА

ХИЗМАТ ХОНАЛАРИ УЧУН

ГОНКОНГДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН

ЭЛЕКТРОН ТЕЛЕФОН АППАРАТЛАРИНИ

нақд пулсиз ҳисоб-китоб йўли билан

СОТАДИ

Маълумотлар олиш учун телефон: 77-56-17.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: шўролар ҳаёти — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749, 337010; ижтимоий масалалар — 325645; маданият — 325767; адабиёт ва санъат; миллий қадриятлар — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот ва спорт — 325556, 339915; хатлар ва оммавий ишлар— 325354, 334048; тижорат бўлими — 325733; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 325354, 334048; эълонлар— 325666.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: 14 Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 19.30. 30579 нусха босилди.